

AGENDA

Bestuurscommissie Gezondheid

Datum	:	9 juni 2022
Tijdstip	:	15.00 - 17.00 uur
Locatie	:	Veiligheidsregio Fryslân, Harlingertrekweg 58, Leeuwarden, De Ridderzaal,

Onderwerp	Bijlage	Doel
1. Opening en vaststellen van de agenda	-	Vaststellen
2. Besluitenlijst 10 februari 2022	Bijlage	Vaststellen
3. Ingekomen stukken en mededelingen	Bijlage	Informeren
4. Stand van zaken Friese Preventie Aanpak		
5. Zienswijzen op jaarstukken 2021, begrotingswijziging en begroting 2023	Ter vergadering	Kennismemen en adviseren aan DB/ AB
6. Bestuursrapportage	Bijlage	Vaststellen en adviseren aan DB/ AB
7. Rechtsmatigheidsverantwoording	Bijlage	Kennismemen en adviseren aan DB/ AB
8. Presentatie meerjarenbeleidsplan Gezondheid 2023-2027	Presentatie en bijlage	Informeren en opinie ophalen
9. Uitreiking coronaboek		
10. Rondvraag en sluiting vergadering		

KORTE CONCLUSIES

Bestuurscommissie gezondheid

Datum : 10-02-2022
Locatie : Via MS Teams

Aanwezig:

Leden:

J. Zoetendal (voorzitter)	E.E. Gerbrands	L. de Vries
H. Zonderland (lid Agendacommissie)	E. de Groot (gedeeltelijk)	B. Westerink
B. Tol (lid Agendacommissie)	J. Hoekstra-Sikkema	M. de Graaf (directeur GGD)
J. B. Wassink (lid Agendacommissie)	P.M. Jonker	T. Hartman (Adjunct GGD)
G.R. Wielinga (lid Agendacommissie)	E.A. de Ruijter	W. Kleinhuis (algemeen directeur)
L. Boelsma	E. Verhagen	E. Knoll (directeur bedrijfsvoering)
A. Bouwman	J.D. de Vries	B. Huis in 't Veld (secretaris)

Gast: voor te stellen interim DPG

Afwezig:

P. IJnsen en G. Wiersma

1. Opening en vaststellen van de agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom, waaronder de gasten bij agendapunt 4, 5 en 11 en de pers. De afwezigen worden genoemd.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Besluitenlijst 25 november 2022

De conclusies worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

Mevrouw de Graaf voegt mondeling een aantal mededelingen toe en informeert de Bestuurscommissie over de laatste stand van zaken rond de bestrijding van het coronavirus. Via de bestuurlijke update die regelmatig wordt verstuurd, worden de wethouders ook geïnformeerd.

Vaccineren HPV

Vanwege de discussies rondom het coronavaccin, ontstaat er wel eens ruis en verwarring ten aanzien van het reguliere Rijksvaccinatieprogramma. Als er vragen bij gemeenten hierover komen, kunnen ze worden doorgeleid naar de GGD.

Zorg om continuïteit als gevolg van corona gerelateerd verzuim op scholen

Als gevolg van de lockdowns en meer besmettingen zien we uitval op scholen. We kunnen er niet altijd terecht. Dit leidt tot druk op de reguliere onderzoeken en oplopende achterstanden.

Great place to work:

De Veiligheidsregio Fryslân heeft weer het predicaat Great place to Work. Er is vertrouwen bij de medewerkers. We zijn er trots op dat we dit, ondanks corona, weer behaald hebben.

De Bestuurscommissie Gezondheid neemt kennis van de mededelingen.

4. Voordragen interim DPG

Met het vertrek van mevrouw de Graaf is ervoor gekozen om een interim DPG aan te stellen. De voorzitter en vice voorzitter zijn betrokken geweest in de procedure. De heer Schoenmaker stelt zich voor aan de bestuurscommissie. De bestuurscommissie krijgt de gelegenheid om vragen te stellen. Daarna wordt gevraagd of de commissie de heer Schoenmaker wil voordragen als interim DPG aan het Algemeen Bestuur voor benoeming.

De voordracht aan het AB is unaniem.

5. Presentatie stand van zaken Friese Preventie Aanpak (FPA)

De heer de Vries en mevrouw Zonderland nemen de bestuurscommissie samen met de gasten Nienke Schripsema (Aletta Fryslan) en Richard Rijnks (RUG) mee in de stand van zaken, waarbij vooral ingegaan wordt op de kwantitatieve inventarisatie die heeft plaatsgevonden.

6. Stand van zaken meerjarenbeleidsplan Gezondheid

Theo Hartman schets mondeling de stand van zaken met betrekking tot het opstellen van het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2023-2027. De input van de vorige bestuurscommissie is verwerkt en vanuit de instuifsessies met de raden zijn kansen en aandachtspunten genoteerd. Het meerjarenbeleidsplan zal nog vaker terugkomen.

7. Jaarstukken 2021 Programma Gezondheid

De voorzitter vraagt of er nog naar aanleiding van de teksten vragen zijn. Het jaarverslag wordt conform bestuurlijke afspraak geschreven op afwijkingen. Hiermee valt soms het totaalbeeld wat er gedaan wordt binnen het programma weg. De bestuurscommissie spreekt waardering uit voor hetgeen er gedaan is, verrassend veel als je weet dat de GGD ook vol in corona zat.

De bestuurscommissie stelt de tekst vast en gaat akkoord met het doorgeleiden naar het DB/ AB.

Vervolgens volgt de presentatie van de heer Knoll over het voorlopig resultaat. Na een korte discussie over bestemmingsreserve en wel/ niet terugstorten aan gemeenten, sluit de voorzitter af met de melding dat horende de opmerkingen van de bestuurscommissie het duidelijk is welk gesprek gevoerd moet worden in het DB.

8. Begroting 2023 Programma Gezondheid

Mevrouw de Graaf geeft in herinnering aan de bestuurscommissie dat de voorgelegde begroting jaarschijf 1 van de kaderbrief is. Dit bevat vooral de zaken die van buiten op ons afkomen. Ambities en effecten van een nieuw meerjarenbeleidsplan zijn hierin nog niet verwerkt.

Er zijn geen vragen en opmerkingen. De bestuurscommissie onderschrijft de begroting 2023 en stelt de concepttekst vast ter doorgeleiding aan het DB en AB.

9. Evaluatie Kansrijke Start en Nu Niet Zwanger

De voorzitter geeft aan dat het boek 'nu kan ik verder' is ontvangen. Dit beschrijft op een mooie manier waar het over gaat.

De heer Wassink geeft als portefeuillehouder aan dat we met de evaluatie een mooi document hebben om terug te kijken. De uitdaging zit vooral in het vooral, hoe willen we nu hier nu mee verder?

Er zijn geen vragen en de bestuurscommissie neemt hiermee kennis van de evaluatie.

10. Borging Kansrijke Start

Het belang van de borging Kansrijke Start wordt onderkend. Er is nog onduidelijkheid over middelen vanuit het Rijk. We hopen dat dit beschikbaar komt.

De bestuurscommissie stemt in met het voorstel. Daarbij wordt opgemerkt dat hopelijk snel duidelijk wordt in hoeverre de middelen vanuit het Rijk beschikbaar komen. Mevrouw de Graaf zegt hierop toe dat zodra er meer duidelijkheid is de bestuurscommissie wordt geïnformeerd, ten einde het meerjarenplan na de zomer te kunnen vaststellen.

11. Borging Nu Niet Zwanger

Margreet van de Meijde krijgt de gelegenheid om als projectleider kleuring te geven aan 'wat is Nu Niet Zwanger'.

De voorzitter geeft aan dat het een geslaagde interventie is en dat we nu moeten kijken naar continuering en dus borging in het basispakket. De heer Wassink vult hierop aan dat er wel een dilemma is qua structurele borging. Er vindt een discussie plaats over mogelijkheden voor het zoeken van de dekking voor de jaren 2022 en 2023.

De bestuurscommissie besluit conform conform ten aanzien van de beslispunten 1,2 en 3. Punt 4, de dekking wordt aan de voorzitter gevraagd om dit in te brengen in het DB.

12. Overdrachtsdocument nieuw bestuur

De bestuurscommissie stemt ermee in dat dit document aangeboden wordt aan nieuwe bestuursleden als warm overdrachtsdocument.

13. Rondvraag en sluiting vergadering

De voorzitter sluit de vergadering af. De laatste vergadering in aanwezigheid van mevrouw de Graaf (DPG).

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Ingekomen stukken en mededelingen
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	J. Zoetendal
Auteur	A. Schoenmaker
Bijlagen	GEEN
Vergaderdatum	9-6-2022
Agendapunt	3
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	Kies een item.

Kennisnemen van	De mededelingen.
Inleiding	Er zijn een aantal mededelingen voor de bestuurscommissie.
Kernboodschap	<p>Mededeling over project Storm: Er is een subsidieaanvraag gedaan bij VWS (via de landelijke stuurgroep STORM) voor een voorbereidingsjaar STORM. STORM is een wetenschappelijk onderbouwde, preventieve aanpak die tot doel heeft een depressie of suïcide bij jongeren vóór te zijn. Uniek aan STORM is de inzet op preventie, de stevige, regionale ketensamenwerking en het wetenschappelijk onderzoek naar wat écht werkt. Scholen, hulpverleners, gemeenten en anderen zorgen er in hun regio samen voor dat signalen van somberheid bij jongeren snel worden opgepikt én aangepakt. Voor het voorbereidingsjaar is een subsidie beschikbaar en voor de uitvoeringsfase zijn er ook mogelijkheden voor (gedeeltelijke) subsidie. Bij toekenning van subsidie voor het voorbereidingsjaar wordt deze door GGD Fryslân en GGZ Friesland gebruikt om te onderzoeken of er voldoende interesse, draagkracht en commitment is voor de implementatie van het STORM-programma in een aantal Friese gemeenten en bij het onderwijs. Wanneer dit het geval is zal dit in afstemming met de betrokken gemeenten leiden tot een vervolgsubsidieaanvraag voor de implementatie van STORM.</p> <p>Mededeling over de stand van zaken Informed Consent: Per 1 januari 2022 vraagt de JGZ toestemming voor gegevensuitwisseling met het RIVM. Uit de data van het RIVM blijkt dat in de periode 1 januari – 30 april bij ongeveer 83% van de</p>

vaccinaties de toestemming is verleend. Doelstelling van GGD Fryslân is om in het eerste half jaar van 2022 in 95% van de vaccinatiedossiers toestemming te verlenen. Momenteel worden diverse herstel- en sturingsacties uitgevoerd om het aantal geregistreerde toestemmingen te verhogen. Op deze manier krijgen we een beter beeld van de vaccinatiegraad. Als er geen toestemming is, heeft dit gevolgen voor het cijfermatige beeld van de vaccinatiegraad en kan er dus verschil zijn tussen de cijfers en het daadwerkelijke aantal vaccinaties.

Update over prenataal huisbezoek:

Per 1 juli zijn gemeenten volgens de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor het aanbieden van een Prenataal huisbezoek aan kwetsbare zwangeren. Het doel van het prenataal huisbezoek JGZ (PHB JGZ) is dat zwangeren en/of gezinnen in kwetsbare situaties aanvullende ondersteuning kunnen krijgen voor een betere start van de baby.

De gemeenten hebben in de Bestuurscommissie van 25 november 2021 de GGD Fryslan opgedragen dit PHB JGZ uit te voeren. Momenteel wordt het Prenataal Huisbezoek binnen de GGD geïmplementeerd, zodat uitvoering per 1 juli mogelijk is. Toeleiding tot het PHB JGZ is minstens zo belangrijk. De samenwerking tussen de geboortezorg, ketenpartners (zoals gebiedsteams en huisartsen) en de JGZ is cruciaal om de kwetsbare zwangere ook daadwerkelijk te bereiken. Hierin hebben GGD Fryslan en gemeenten een gezamenlijke opdracht. De gemeenten kunnen de lokale coalities Kansrijke start benutten om het PHB-JGZ onder de aandacht te brengen en ketenafspraken te maken. De zorgpaden die in elke regio ontwikkeld zijn bieden hiervoor een goede basis. Vanuit GGD Fryslan zal hier in samenwerking met de gemeenten na de zomer op ingezet worden.

Mededeling over pilot bemoeizorg:

Sociaal Domein Fryslan, dat de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) namens de Friese gemeente inkoop, heeft binnen Friesland een verkenning gedaan naar de inzet van outreachende bemoeizorg. Uitkomst van deze verkenning is dat er hiaten zijn in de samenstelling en beschikbaarheid van het huidige aanbod van bemoeizorg o.a. rondom de doelgroepen Jeugd en de Migranten (met name uit de hoorn van Afrika).

Om dit hiaat op te vullen is besloten om vanuit de Brede Aanpak Dakloosheid een pilotproject te starten waarbij wordt onderzocht op welke manier dit hiaat het beste kan worden ingevuld. Voor de pilot is budget beschikbaar. In overleg met de GGD Fryslan, afdeling MCO, zijn gesprekken gevoerd en is een plan gemaakt voor de invulling van de pilot.

Er is voor gekozen om deze te koppelen aan het regionale Meldpunt zorgwekkend gedrag, dat door de gemeenten bij de GGD Fryslân is ondergebracht. Dit meldpunt is dé centrale plek waar meldingen rondom de OGGz binnenkomen en een goed vervolg aan de melding kan worden gegeven. De pilot sluit aan bij de vangnetfunctie van de GGD Fryslan en rol van de GGD Fryslan binnen zorg en veiligheid zoals deze vorig jaar in het visiedocument is beschreven.

De pilot is op 15 maart 2022 gestart door het aanstellen van een project/procesbegeleider voor de periode van 4 maanden. Deze gaat zorgdragen voor aansluiting tussen het bemoeizorgteam, het meldpunt en de bestaande bemoeizorg structuren binnen Friesland.

De pilot werkt aanvullend op en niet in plaats van andere initiatieven zoals FACT, ACT, Wijk GGD'ers ed.

Voor de invulling van extra capaciteit bemoeizorg is budget beschikbaar. De pilot zal 1,5 jaar duren en gedurende deze periode moet duidelijk worden of en welke toegevoegde waarde een uitbreiding van bemoeizorg heeft en hoe dit eventueel geborgd kan worden. In een volgende vergadering wordt de bestuurscommissie nader geïnformeerd door middel van een plan van aanpak.

Mededeling over financiering Oekraïne-crisis:

De GGD vervult een belangrijke wettelijke taak op het gebied van de Publieke Gezondheid en concentreert dit op de volgende onderdelen:

1. Gezondheid vluchtelingen
2. Coronabestrijding
3. Zorg voor kinderen en jongeren
4. Psychosociale hulp
5. Gezonde leefomgeving

De financiering voor de ondersteuning van deze crisis die vanuit de Veiligheidsregio wordt gedaan (coördinatie en beleid), is geborgd via de meerkostenregeling van het Veiligheidsberaad via het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

De financiering van de Jeugdgezondheid (onderdeel 3) is nog niet duidelijk. Gemeenten zullen middelen hiervoor gaan ontvangen. De systematiek is nog onzeker. Er wordt gewerkt aan een aparte regeling, waarna de GGD zich tot de gemeenten kan gaan wenden ten behoeve van deze middelen. Zodra duidelijk is hoe de regeling eruit komt te zien, zal dit gedeeld worden met de bestuurscommissie.

Mededeling over pop up vaccinatie locaties:

Voor de coronavaccinaties zijn er verschillende pop-up locaties geweest. Via deze link worden alle Friese locaties die gebruikt zijn of worden, in beeld gebracht ([Pop-ups Friesland - Google My Maps](#))

Mededeling over de Agendacommissie Gezondheid:

Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen zullen nieuwe wethouders als bestuurder toetreden tot de bestuurscommissie Gezondheid. Ten tijde van het schrijven is nog niet bekend wie nieuw komen in de Bestuurscommissie Gezondheid en dus hoe de nieuwe Agendacommissie Gezondheid eruit komt te zien. Door het vertrek van drie leden heeft de huidige Agendacommissie bepaald dat in de tussenperiode tot aan een nieuwe Agendacommissie, de voorzitter en vicevoorzitter als Agendacommissie blijven fungeren.

Overige mededelingen

Aanvullend wordt mondeling de Bestuurscommissie Gezondheid bijgepraat over de actuele ontwikkelingen rondom de Coronacrisis en de Oekraïne crisis.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Eerste bestuursrapportage 2022
Ter behandeling in de vergadering van	de bestuurscommissie Gezondheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	
Auteur	
Bijlagen	1. Eerste bestuursrapportage 2022
Vergaderdatum	
Agendapunt	6
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	De bestuursrapportage is een product van alle organisatiedelen samen.
OR/GO	

Conceptbesluit	1. Het dagelijks bestuur voor te stellen om de bestuursrapportage onderdeel gezondheid ter vaststelling voor te leggen aan het algemeen bestuur.
Inleiding	<p>Middels de bestuursrapportage wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de stand van zaken van de afgesproken resultaten in de begroting. Het dagelijks bestuur legt daarbij verantwoording af over de afwijkingen ten opzichte van de begroting, zowel inhoudelijk als financieel.</p> <p>Omdat voor alle kolommen geldt dat het op dit moment lastig is om een prognose af te geven, is ervoor gekozen hierover in de inleidende tekst een toelichting op te geven. In de kolomteksten wordt daarom niet meer ingegaan op de financiën. Ook zijn in de inleidende tekst de toelichtingen opgenomen inzake de programma overstijgende onderwerpen.</p> <p>De bestuurscommissie Gezondheid besluit over de inhoud van het programma Gezondheid.</p>
Beoogd effect	Het algemeen bestuur in positie brengen om tussentijds bij te sturen.
Argumenten	<p><i>1.1 De bestuursrapportage biedt een tussentijds moment voor het algemeen bestuur om haar controlerende rol uit te voeren</i></p> <p>Om het algemeen bestuur te helpen ook gedurende het jaar haar controlerende rol uit te kunnen oefenen, vertellen we formeel twee keer per jaar wat de stand van zaken is als het gaat om de in de begroting opgenomen doelen.</p>
Kanttekeningen/risico's	<i>1.1 De coronacrisis, situatie in Oekraïne, krappe arbeidsmarkt en</i>

	<p><i>stijgende prijzen maken het resultaat van Veiligheidsregio Fryslân onvoorspelbaar en onzeker</i></p> <p>Bij de tweede bestuursrapportage hopen we meer duidelijkheid te kunnen geven over de financiële resultaten.</p>
Financiële consequenties	<p>Net als de afgelopen jaren staat 2022 deels in het teken van corona. Daarnaast is in het voorjaar met de oorlog in Oekraïne een nieuwe crisissituatie ontstaan. De onvoorspelbaarheid en onzekerheid over het verloop maken dat het afgeven van een resultaat op dit moment erg lastig is.</p>
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>Het bestuurlijk proces ziet er als volgt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> Agendacommissie gezondheid – 25 mei Auditcommissie – 30 mei Bestuurscommissie gezondheid – 9 juni Dagelijks Bestuur – 15 juni Algemeen bestuur – 30 juni
Communicatie	Voorlopig alleen schriftelijk.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Bestuursrapportage

Januari - april 2022

1. Inleiding

Financiële beschouwing

Middels de bestuursrapportage wordt het algemeen bestuur tweemaal per jaar geïnformeerd over de stand van zaken van de afgesproken resultaten in de begroting. Het dagelijks bestuur legt daarbij verantwoording af over de afwijkingen ten opzichte van de begroting, zowel inhoudelijk als financieel. Daarbij geven we antwoorden op de vragen: worden de taken uitgevoerd zoals gepland? Is er een bijstelling nodig van de afgesproken resultaten? En geven we daarvoor meer of minder geld uit dan vooraf gepland? Het uitgangspunt hierbij is eenvoudig: de afgesproken taken dienen te worden uitgevoerd binnen de kwalitatieve en financiële kaders. Eventuele afwijkingen hierop dienen we tijdig aan te kondigen.

Zoals we de laatste jaren hebben gemerkt, is de praktijk echter weerbarstig. Door het coronavirus hebben wij ons herhaaldelijk in een situatie bevonden waarin het speelveld veranderde. Hierdoor dienden wij onze rol in de pandemiebestrijding uit te voeren en tegelijk de reguliere dienstverlening voor onze burgers beschikbaar te houden. Deze omstandigheden hebben ertoe geleid dat in de afgelopen twee jaren prioriteiten zijn verschoven, taken zijn uitgesteld en projecten zijn vertraagd. Deze achterstanden willen wij de komende jaren inhalen.

Net als de afgelopen jaren staat 2022 deels in het teken van corona. Hoewel er op dit moment geen sprake is van stringente maatregelen die onze reguliere dienstverlening verstoren, voeren wij nog steeds werkzaamheden uit in het kader van de pandemiebestrijding. De hoeveelheid werkzaamheden is sinds maart weliswaar afgenomen, maar in januari en februari was er nog volop sprake van een enorme inzet op het gebied van testen en vaccineren. Voor de vergoeding van deze kosten kunnen we ook in 2022 gebruik maken van meerkostenregeling van ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Dit betekent echter wel dat de reguliere taken ook begin dit jaar nog deels zijn verstoord, en dat de gewenste inhaalwerkzaamheden om de achterstanden van de afgelopen jaren in te halen, later zijn opgestart dan gehoopt. Tegelijk zien wij nieuwe uitdagingen op ons pad komen.

Zoals in de jaarrekening 2021 en begroting 2023 genoemd is zorgt de huidige arbeidsmarkt voor een uitdaging. Doordat er sprake is van een enorme krapte op de arbeidsmarkt, is het lastig om voldoende kwalitatief personeel te werven. Dit probleem doet zich voor bij alle organisatieonderdelen. Mogelijk leidt dit tot vertraging in het realiseren van onze (inhaal)werkzaamheden.

Ook de afbouw van de coronawerkzaamheden leidt tot nieuwe vraagstukken. Omdat de ontwikkeling van het virus zich niet laat voorspellen, is het onzeker in welke mate de coronaorganisatie moet worden afgebouwd. Wel worden we gevraagd om een 'waakvlamorganisatie' in stand te houden. Hiermee zijn we in staat om weer snel bij te kunnen schakelen, mocht de situatie daar aanleiding toe geven. Over de wijze waarop we hier een gepaste invulling aan kunnen geven, wordt hard gewerkt.

In het voorjaar is met de oorlog in Oekraïne een nieuwe crisissituatie ontstaan. De vluchtelingenstroom zorgt voor een aantal acute vraagstukken die in samenwerking met onze deelnemende gemeenten worden opgepakt. Deze vraagstukken betreffen onder meer het vinden en inrichten van opvanglocaties en het faciliteren van een medische screening. De langetermijneffecten van de Oekraïne-crisis op onze organisatie zijn op dit moment lastig in te schatten. Een en ander hangt samen met het verloop van de oorlog, de ontwikkeling van de hulpvraag vanuit het rijk en de ondersteuningsvraag vanuit de gemeenten aan de veiligheidsregio. Daarnaast is de veiligheidsregio ook gevraagd een rol te spelen in

de opvang van de andere vluchtelingen, dit in verband met de overloop van de opvang in Ter Apel. De kosten van de Oekraïne-crisis worden naar alle waarschijnlijkheid volledig vergoed door het Rijk, echter de regeling moet nog door het kabinet worden vastgesteld.

We constateren een prijsstijging op velerlei gebieden zoals bouw- energiekosten, en oplopende levertijden. De oorlog verstrekt dit effect. Duidelijk is dat de huidige inflatie van 9,7% (maart '22) een stuk hoger ligt dan de indexatie van 0,8% waarmee in onze begroting rekening is gehouden.

Gelukkig gaan er vooral heel veel zaken goed binnen de VRF. We maken duidelijke vorderingen op de inhoudelijke programma's zowel bij Veiligheid als ook bij Gezondheid. Ook organisatorisch zien we duidelijke resultaten uit de investeringen die we deden op gebied van informatiemanagement en procesverbeteringen. Verder worden we gewaardeerd met een goede beoordelingen uit de HKZ-audit, een hoge tevredenheidsscore van de crisisfunctionarissen over de Friese crisisorganisatie en zijn de ervaringen met digitalisering van de vakbekwaamheidstrainingen positief.

Het komende jaar staat voor ons ook in het teken van het uitvoeren van onze reguliere taken en in het inhalen van een deel van de opgelopen achterstanden. Uiteraard dienen we hierbij binnen de financiële kaders te blijven. De dynamiek van de pandemie, de onzekerheden rondom de oorlog in Oekraïne, de economische omstandigheden en de krapte op de arbeidsmarkt leiden er niettemin toe dat we wederom voor grote uitdagingen staan.

De diverse ontwikkelingen maken het afgeven van een prognose lastig, door de achterblijvende uitgaven verwachten we echter dat een positief resultaat zal worden gerealiseerd. De komende maanden blijft een en ander nauwlettend gemonitord worden, zodat bij de tweede bestuursrapportage een actuele (financiële) prognose afgegeven kan worden.

Programmaoverstijgende onderwerpen

Introductie BIO/NEN normen

De BIO (Baseline Informatievoorziening Overheid) is het normenkader op het gebied van informatieveiligheid. Het Veiligheidsberaad, waarin de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's zitting hebben, heeft een toenemende behoefte aan meer samenwerking op het gebied van informatieveiligheid. Om hierop in te spelen is landelijk het Versnellingsplan Informatieveiligheid gestart. Dit verplicht iedere veiligheidsregio om op 1 januari 2023 te voldoen aan de BIO en de bijhorende GGD aan de NEN 7510. Veiligheidsregio Fryslân (VRF) ziet zelf ook de toegevoegde waarde van deze implementatie. Ook voor het aansluiten van VRF op het landelijke vertrouwelijke Informatie-uitwisselingssysteem (waarschuwt bij cyberaanvallen) van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) is voldoen aan de BIO noodzakelijk. VRF is gestart met een project om in 2022 deze normen te kunnen implementeren. Er zijn hiertoe diverse werkgroepen ingericht en aan de slag gegaan. De uitwerking en de implementatie ligt op schema. Het is verwachting dat alle normen uiterlijk aan het einde van 2022 kunnen worden geïmplementeerd.

Geactualiseerde uitvoeringsplanning bestemmingsreserves

De afgelopen jaren is een aantal achterstanden ontstaan in onze taken. Daarom hebben wij een verzoek gedaan tot het vormen van bestemmingsreserves ter financiering van het inhalen van deze taken. In bijlage 1 geven wij een actueel beeld van de status van de uitvoeringsplanning van deze bestemmingsreserves.

De voorstellen die opgenomen zijn in de jaarrekening 2021 zijn nog niet vastgesteld door het algemeen bestuur en blijven daarom in deze uiteenzetting buiten beschouwing.

Invulling extra bijdrage BDUR

Zoals in de kaderbrief aangekondigd is er vanaf 2022 een structurele verhoging van de Brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) voor verschillende landelijke ontwikkelingen. Een deel van dit budget wordt gebruikt als dekking voor een nieuwe functie bij Crisisbeheersing: beleidsadviseur informatiemanagement. Dit betreft een gezamenlijke invulling met de Brandweer om in te spelen op zaken op het gebied van informatiemanagement waaronder de verbinding met landelijke ontwikkelingen zoals Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk (KCR2). Het restant budget krijgt vanuit hier een vervolg.

2. Programma Gezondheid

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Beroeps- en reizigersvaccinaties

Minderopbrengsten bij de GGD zoals bij beroeps- en reizigersvaccinaties worden per 2022 niet meer vergoed door VWS. In het eerste kwartaal is een stijgende lijn te zien en als deze zich doorzet, kan het product beroeps- en reizigersvaccinatie kostendekkend worden uitgevoerd. Het is nog onduidelijk of dit jaar als gevolg van corona en Oekraïne de stijgende lijn qua vaccinaties zich ook voor de rest van 2022 doorzet.

Inspecties kinderopvang

In november 2021 is de bestuurscommissie geïnformeerd over de wettelijke verplichting intensivering Gastoudertoezicht. Vanaf 2023 dient 50% van de gastouderopvang jaarlijks (ook onaangekondigd) geïnspecteerd te worden door de GGD. Het uitgangspunt in 2021 was 5%. Gemeenten ontvangen hiervoor een ongeoormerkt budget in het gemeentefonds (structureel is 6,4 miljoen euro beschikbaar gesteld door het ministerie van SZW).

Het team Toezicht wordt uitgebreid om voorbereid te zijn op de opgave die vanaf 1 januari 2023 uitgevoerd moet worden. De fasegewijze opbouw van de formatie in 2022 van het team in het kader van de uitbreiding is meegenomen in de prognose. Dit leidt tot een tekort bij toezicht, maar dit kan zoals het nu lijkt worden opgevangen binnen het budgettaire kader voor 2022.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De coronapandemie, een krappe arbeidsmarkt en uitval door (langdurig) ziekteverzuim zorgt voor een achterstand in de werkzaamheden en verhoogde werkdruk voor JGZ. Met hierbij de niet voorziene verhoogde inzet vanuit de JGZ voor vluchtelingen uit Oekraïne, maakt dat er nieuwe focus is aangebracht. Waar eerst nog was voorzien in het inhalen, is inmiddels gebleken dat dit geen optie meer is. De focus komt te liggen op de kansrijke start van het jonge kind, de mentale gezondheid, het verzuim van schoolgaande kinderen en jeugd (12+) en het goed in beeld hebben en houden van de zogenoemde risicokinderen.

De invoering van het prenataal huisbezoek is uitgesteld tot 1 juli. De voorbereiding invoering prenataal huisbezoek is wel gestart.

In januari 2022 heeft de Stuurgroep JGZ 3.0 ingestemd met de prioritering van het programma. Prioritering omdat de impact van de crisissen nog steeds effect heeft op uitvoering van het reguliere werk en belastbaarheid van de medewerkers. De thema's behoeftegericht werken en digitalisering krijgen prioriteit.

Zorg en Veiligheid

Als gevolg van tijdelijke beleidsmatige onderbezetting staat de doorontwikkeling van het beleidsterrein Zorg en Veiligheid grotendeels even stil. De evaluatie van het tot stand komen van de dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) Wet Verplichte GGZ (WvGGZ) en het meldpunt lopen vertraging op. Het convenant gegevensdeling dat onder dit meldpunt valt, is eveneens vertraagd. Met de inzet van tijdelijk personeel wordt verwacht de vertraging in te lopen.

De dienstverlening in het kader van de WvGGZ en binnen het meldpunt zorgwekkend gedrag verloopt volgens verwachting. De Wet Aanpak Multiproblematiek Sociaal domein (WAMS) moet bijdragen aan een betere zorg voor inwoners met meerdere complexe problemen en treedt medio 2023 in werking. Met de verbinding tussen Meldpunt Zorgwekkend Gedrag en bemoeizorg, hebben de gemeenten een meldpunt waar niet acute hulpvragen kunnen worden neergelegd. Om een goede behandeling van de meldingen mogelijk te maken, wordt met dit wetsvoorstel voorzien in een betere juridische basis voor de gegevensverwerking door de meldpunten.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Het landelijke jaar- en vaccinatiegraadverslag voor 2021 wordt in juni 2022 verwacht. Deze wordt samen met een duiding in oktober met de bestuurscommissie gedeeld.

Door het coronajaar is de uitvoering van het RVP in 2021 afwijkend geweest, hierdoor is er geen goed zicht op de regionale opkomstcijfers en kan er geen goede regionale prognose gegeven worden. Wel is het de verwachting dat de vaccinatiegraad voor 2021 iets lager ligt dan voorgaande jaren, dit is een landelijk beeld. De voorjaarscampagne dit jaar tegen HPV virus (Humaan Papilloma Virus) en de Meningokokkenziekte geeft eenzelfde beeld.

Corona

Het eerste kwartaal 2022 heeft nog zeer grote inzet van de corona organisatie gevraagd. Zowel met vaccineren in de eerste weken van januari, als met testen en BCO en een dreigend code zwart scenario in de zorg. In het eerste kwartaal is voor die inzet al een declaratie van ruim 16 miljoen euro bij VWS ingediend. Momenteel is er sprake van een afbouwfase. Tegelijkertijd anticiperen we op landelijke ontwikkelingen.

De tijdelijke meerkostenregeling voor 2022 voor de drie opdrachten die de GGD-en hebben ten aanzien van de pandemische bestrijding (testen, traceren en vaccineren) lijken voor geheel 2022 geborgd. In de voorjaarsnota zal dit aan de Tweede Kamer worden voorgelegd. Momenteel worden er gesprekken gevoerd over de meerkostenregeling in 2023. De uitkomst hiervan is nog niet bekend.

Landelijke Functionaliteit Infectieziekten (LFI) en structurele borging pandemische paraatheid

Het LFI is breed in het veld aan het verkennen op welke wijze de pandemische paraatheid in de toekomst beter geborgd kan worden. Een versterking van de infectieziektebestrijding binnen de GGD-en is hier een onderdeel van. Ook wordt er gekeken naar aanpassingen in wetgeving om de slagkracht bij het bestrijden van een pandemie te vergroten. Aangezien het een complex en dynamisch speelveld is, vergt de planvorming voor de uitvoering tijd. De minister verwacht in juni een plan aan de Tweede Kamer te kunnen presenteren over de structurele borging. Er wordt gewerkt aan verschillende scenario's.

Oekraïne crisis

De komst van veel vluchtelingen, waaronder veel kinderen, heeft impact op de reguliere organisatie en in het bijzonder op de JGZ, infectieziektebestrijding en Toezicht. Vooral de toenemende druk op de JGZ en de reeds opgelopen achterstanden als gevolg van corona, maakt het lastiger om deze extra taken te kunnen waarmaken. Er is al schaarste aan personeel waardoor het niet eenvoudig is om eventueel extra oplopende achterstanden in te halen. Daarbij merken we in Fryslân, maar ook landelijk is dit het beeld, dat de druk op psychosociale hulpverlening (PSH) toeneemt. Vooral het coördineren van de hulpverlening en de vragen van ketenpartners en gemeenten zijn flink toegenomen.

Personeel

Zorgen zijn er ten aanzien van ons personeel. Het ziektepercentage heeft soms pieken tot 11%. Ook uitval als gevolg van coronabesmettingen, waardoor er niet gewerkt kon worden. Daarbij zijn er ook langdurige zieken, onder andere met long covid. Dit in samenhang met een groter wordende personeelsschaarste maakt de druk op het huidige personeel groter.

Strategisch wordt er ingezet op arbeidsmarktcommunicatie, functiedifferentiatie en taakherziening. Hiermee hopen we onder andere nieuwe artsen te werven. Op sommige producten (Forensische Geneeskunde, Medische Milieukunde, TBC) wordt er op noordelijke schaal (Groningen, Drenthe en Friesland) gekeken naar samenwerkingsmogelijkheden.

Stand van zaken overige resultaten

De jaarlijkse HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) audit is goed verlopen. De auditors waren onder de indruk van hoe we onze werkzaamheden georganiseerd hebben en uitvoeren in deze bijzondere periode. Positief opvallend is benoemd de beweging naar integraliteit, er wordt actief gezocht naar samenwerking. Niet alleen binnen de GGD, maar juist ook erbuiten. Als aandachtspunt is benoemd de functionerings- en/of beoordelingsgesprekken. Binnen de GGD voeren we die niet op de klassieke manier uit. We gaan kijken hoe we dat vorm kunnen geven passend bij de GGD en zelforganisatie.

3. Programma Crisisbeheersing

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Gedurende de coronapandemie hebben we geleerd dat flexibiliteit de spirit is voor de afdeling Crisisbeheersing. Dat geldt zeker ook voor 2022 nu we samen met gemeenten druk bezig zijn met het organiseren van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

In ons jaarplan 2022 hebben we balans aangebracht tussen werkzaamheden voortvloeiend uit de corona- en Oekraïne-crisis, wettelijk verplichte werkzaamheden en overige taken. Op dit moment zijn er geen inhoudelijke afwijkingen in onze jaarplanning.

Stand van zaken overige resultaten

Waakstand Corona

In maart 2022 hebben het Veiligheidsberaad en de minister van J&V afgesproken om over te gaan op een waakstand voor wat betreft de crisisorganisatie; gelet op dit landelijke besluit is ook VRF in maart overgegaan op de waakstand.

Ondanks de waakstand, gaan de crisis overleggen binnen de GHOR door; we blijven de continuïteit van zorg monitoren en faciliteren het Regionaal Overleg Niet Acute Zorg. Het coronacentrum in Wolvega is per 1 april afgeschaald.

Vluchtelingenopvang Oekraïne/ Projectorganisatie

Het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO) heeft op 4 maart 2022 opdracht gegeven aan VRF om middels het construct van de crisisorganisatie (BAO, ROT, Teams Bevolkingszorg, Communicatie en Geneeskundige Zorg, Informatieknooppunt) invulling te geven aan de coördinatie van de realisatie van opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne (1.000 plekken voor 19 maart en additioneel ook 1.000 plekken). Met ingang van april is de landelijke opdracht door het BAO overgeheveld van de crisisorganisatie naar een projectorganisatie. Op deze manier wordt de reguliere crisisorganisatie ontlast.

Middels de projectorganisatie zijn taken en verantwoordelijkheden verdeeld tussen de VRF en de Friese gemeenten. De gemeenten dragen zorg voor het realiseren, inrichten en exploiteren van de noodopvanglocaties. VRF draagt zorg voor de realisatie, inrichting en exploitatie van het Fries Coördinatie Punt (FCP) én de crisisnoodopvang in Heerenveen.

Reguliere werkzaamheden

Onderstaand een aantal bestuurlijk relevante werkzaamheden:

Impactanalyse hoogwater Fryslân vastgesteld

De Bestuurscommissie Veiligheid heeft in haar vergadering van 9 februari 2022 de Impactanalyse vastgesteld. Met deze Impactanalyse wordt gehoor gegeven aan de oproep van het Veiligheidsberaad om de effecten van wateroverlast en overstromingen in beeld te brengen. De Impactanalyse vormt input voor het uitwerken van evacuatiestrategieën en handelingsperspectieven.

Evaluatie jaarwisseling

De jaarwisseling 2021-2022 kenmerkte zich – ondanks intensieve voorbereidingen – door een hoog aantal uitrukken en ongekennde agressie jegens hulpverleners. Het BAO heeft aangegeven vroegtijdig te willen starten met de voorbereidingen op de jaarwisseling 2022-2023; hiertoe is een Voorbereidingsgroep ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten, Politie, OM en VRF.

Veldnorm

In 2019 is de Veldnorm Evenementenzorg (VNEZ) vastgesteld. De implementatie van deze veldnorm zou 1 januari 2022 een feit moeten zijn. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft aangekondigd deze veldnorm te gaan toetsen bij evenementen. Echter, door coronacrisis met druk op de werkzaamheden van GHOR en de maatregelen die impact hadden op evenementen, heeft implementatie nog niet plaatsgevonden. Start van implementatie is voorzien in 4^e kwartaal 2022. In de bestuurscommissie Veiligheid zal het proces ter vaststelling worden aangeboden.

Crisisorganisatie 24/7 paraat

Bezetting

In de eerste vier maanden van 2022 is het in verband met het vertrek van diverse crisisfunctionarissen “passen en meten” geweest om de kernbezetting van onze crisisorganisatie op peil te houden. Zo zijn er diverse vacatures uitgezet en zijn er nieuwe crisisfunctionarissen geworven voor diverse piketgroepen. De piketfuncties zijn qua bezetting in voldoende mate ingevuld.

Tevredenheid crisisfunctionarissen

Verschillende crisisfunctionarissen hebben in het vierde kwartaal van 2021 – middels interviews - deelgenomen aan een tevredenheidsonderzoek. Zij zijn bevraagd op de volgende onderdelen: “Organisatie VRF”, “Vakbekwaamheid”, “Communicatie en informatie vanuit VRF in zowel de koude als de warme fase” en “Rol van de crisisfunctionaris”. Als veiligheidsregio zijn wij uniek in deze uitvraag bij externe crisisfunctionarissen. Gemiddeld waarden zij de Friese crisisorganisatie met een 7,4 en daar zijn we trots op.

Vakbekwaamheid

Het vakbekwaamheidsprogramma is weer op het niveau van voor Corona. Specifiek noemen we de Copi trainingsweek op de vliegbasis Leeuwarden waar het nieuwe incidentbestrijdingsplan in de praktijk werd geoefend. Tevens zijn we in voorbereiding voor een grote oefening op Terschelling i.s.m. gemeente en defensie.

Inzetten

GRIP

- 18 februari: GRIP-1 in Sneek, stormschade aan een flat
- 27 februari: GRIP-1 in Dokkum, zeer grote brand in kringloopwinkel/hengelsportzaak
- 28 maart: GRIP-1 in Leeuwarden, brand in een portiekflat
- 25 april: GRIP-1 in Sneek, brand in appartementencomplex

Geen GRIP

- 18 februari: Extreem weer (Code rood KNMI; landelijke NL-Alert; iedere 2 uur afstemming tussen OL, A-OL, IM'er ROT en communicatieadviseurs; zwaartepunt van de Friese inzet lag bij de inzet in Sneek en bij een containerschip dat boven Vlieland 26 – lege – containers verloor)
- 21 maart: brand in de PI te Leeuwarden

4. Programma Brandweer

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Prijsstijgingen

Lastig te verkrijgen en duurder wordende grondstoffen, beperkte beschikbaarheid van vaklieden en verschraving van de markt met aanbieders: ontwikkelingen die nog steeds of in toenemende mate oorzaak zijn dat prijzen verder omhooggedreven worden. Voor Brandweer Fryslân heeft het vooral impact op de prijs van correctief onderhoud, de brandstofkosten en de aanschaf van materieel en (bouw)materiaal, wat bijvoorbeeld doorwerkt bij het realiseren van de bouwagenda of de aanschaf van voertuigen.

Verder is bekend dat landelijk afgesproken mantelovereenkomsten onder druk komen te staan. Voor Fryslân heeft dit met name impact op af te nemen dienstauto's. Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) is belast met de verantwoordelijkheid om hier maatregelen voor te treffen. In de loop van het jaar wordt beter inzicht verwacht, waarna ook het gevolg voor het resultaat ten opzichte van de begroting concreter wordt.

Onvoorspelbare en langere levertijden

Nog steeds geldt dat we te maken hebben met lange en onbetrouwbare levertijden. Dit is een effect van zowel de coronacrisis alsook van de oorlog in Oekraïne. Bijvoorbeeld de investering in het nieuwe operationele uniform schuift hierdoor naar volgend jaar. Er is bewustwording over deze ontwikkeling en er wordt volop gestreefd naar betere sturing en mitigerende maatregelen. Waar mogelijk worden bestelprocessen vroegtijdig in gang gezet, zodat de daadwerkelijke aanschaf en realisatie volgens planning gedaan kan worden.

Stand van zaken overige resultaten

Vakbekwaamheid

Het onderdeel vakbekwaam worden zit momenteel in een opstartfase. Na de zomer start de tweede manschapopleiding van dit jaar. Duidelijk is dat het dit jaar niet lukt om een inhaalslag te gaan maken. Oorzaak hiervan is dat het werven van nieuwe vrijwilligers achterblijft. Dit knelt nu niet en bovendien wordt er beperkte wervingsbehoefte ervaren. Dit wordt nauwlettend gemonitord.

Vanaf januari zou het reguliere oefenprogramma weer volledig opgestart worden. Vanwege de opleving van het aantal coronabesmettingen aan het begin van het jaar, zijn daardoor toch een aantal zaken anders opgepakt. Zo werden de theorieavonden van de module Basisprincipes Brandbestrijding digitaal georganiseerd. De ervaringen hierbij waren positief en bieden mogelijkheden voor de toekomst. Ook is er, in verband met het tegelijk samenzijn van de volledige eigen post en andere posten op de oefenlocatie, voor gekozen tot en met maart niet realistisch te oefenen. Vanaf eind maart zijn we weer volledig opgestart met het oefenprogramma.

Bouwagenda

Er wordt uitvoering gegeven aan de eerste tranche van de bouwagenda. Het voorlopig ontwerp van zowel post Makkum als post Langweer is nagenoeg afgerond. Na het definitieve ontwerp wordt hiervoor het proces van vergunningverlening en aanbesteding gestart. De invloed van prijsstijgingen op bouw materiaal, en daarmee de uitvoering van de bouwagenda, wordt daardoor later inzichtelijk. Voor de andere posten uit de eerste tranche is en wordt verder gezocht naar een geschikte locatie.

Natuurbrandbeheersing

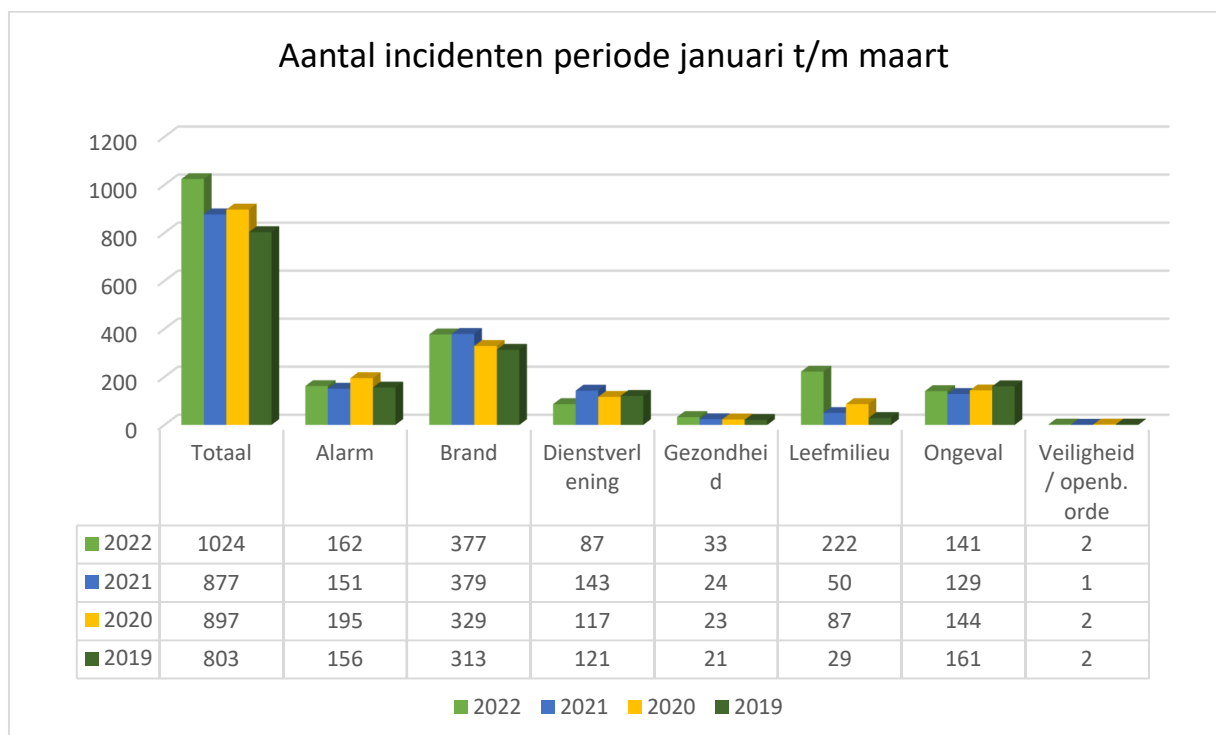
De uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing loopt volgens planning: Vlieland is geschouwd en met Schiermonnikoog wordt een start gemaakt. Verder wordt samen met partners een intentieverklaring ontwikkeld met daarin afspraken over hoe we willen samenwerken. Dit zowel in de voorbereidende fase, als tijdens het bestrijden van natuurbranden. Verwacht wordt dat de intentieverklaring in de bestuurscommissie na de zomer met het bestuur wordt gedeeld. Ondertussen wordt ook gewerkt aan een programma van eisen voor passend materieel voor natuurbrandbestrijding. Alle hiervoor genoemde aspecten worden beschreven in de visie op natuurbrandbeheersing. De ontwikkeling hiervan loopt volgens planning en wordt dit jaar opgeleverd.

Energietransitie

Brandweer Fryslân zet zich in om zo goed als mogelijk voorbereid te zijn op nieuwe risico's die de energietransitie met zich meebrengt. Het gaat hierbij enerzijds om ontwikkelingen ten aanzien van hulpverlening bij nieuwe type incidenten, bijvoorbeeld incidenten met zonnepanelen of elektrische auto's. Anderzijds is nieuwe kennis nodig voor de adviseringsstaak bij ruimtelijke plannen. Zo oriënteert Brandweer Fryslân zich op deelname aan de ontwikkeling van de Regionale Energietransitie (RES) Fryslân. Bovendien worden medewerkers voorbereid met nieuwe thema's in de digitale leeromgeving.

Repressieve cijfers

Brandweer Fryslân is in de periode van januari tot en met maart in totaal 1024 keer gealarmeerd. Dit is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren. De meest opvallende stijging is te zien bij de classificatie leefmilieu. Primaire oorzaak hiervan is storm Eunice die in februari over ons land raasde en daarmee veel schade en omgevallen bomen bezorgde. Het grootste deel van de 222 alarmeringen leefmilieu waren dus storm-gerelateerd.

Bron: kerncijfers incidenten NIPV

5. Programma Organisatie

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

VRF kent vanuit het meerjarenbeleidsplan Organisatie 2019-2022 de thema's digitalisering, duurzaam voorbeeldgedrag en uitstekend werkgeverschap. Deze thema's worden geregisseerd door het organisatieonderdeel Bedrijfsvoering. In het eerste kwartaal van 2022 is er door de crisisorganisatie nog een beperkt beroep gedaan op adviserende en regievoerende medewerkers van de verschillende bedrijfsvoeringsafdelingen. Hierdoor was het mogelijk om weer meer aandacht te besteden aan reguliere taken en aan achterstanden, die zijn ontstaan door de inzet op Corona. Ook geeft dit ruimte om dit jaar weer in te zetten op de bovengenoemde beleidsthema's.

Stand van zaken overige resultaten

Digitalisering

VRF wil haar digitale dienstverlening verhogen en verbeteren. Daarvoor heeft Bedrijfsvoering samen met de primaire processen een aantal programma's met een meerjarig karakter opgezet. Het beter inrichten van de i-functie in de organisatie, het (her)formuleren en vaststellen van informatiebeleid en de sturing op projecten zijn daar drie belangrijke voorbeelden van.

De jeugdgezondheidszorg werkt, met het programma JGZ 3.0, aan haar toekomstbestendigheid. Hiervan uit wordt er voor alle ouders in Fryslân gewerkt aan het digitaal ontsluiten van 'mijn kinddossier'. De dataveiligheid binnen VRF is in 2021 verbeterd. Vanuit het project BIO/NEN zijn dit kwartaal stappen gezet voor het implementeren van alle eisen, die verplicht worden gesteld aan onze organisatie. De implementatie is eind 2022 gereed.

Binnen de brandweer zijn de projecten 'navigeren en automatisch statussen' en 'slimmer alarmeren' opgestart. Met navigatie wordt ervoor gezorgd dat hulpverleners op de meest efficiënte wijze bij een incident arriveren. Met automatisch statussen wordt data over de prestaties verzameld waarmee de brandweerorganisatie kan worden doorontwikkeld. Door 'slimmer alarmeren' ontstaat er inzicht in de paraatheid en daarmee ook vroegtijdig inzicht in onderbezetting. Op basis van informatie kan de organisatie snel maatregelen nemen. Denk daarbij aan het inzetten van beroepspersoneel op een vrijwillige post, of bij onderbezetting, het direct alarmeren van de dichtstbijzijnde volgende eenheid.

Van de volgende projecten zijn in het eerste kwartaal van 2022 plannen van aanpak opgesteld (in BERAP-II wordt er gerapporteerd over de voortgang van deze projecten):

1. Toekomstbestendige gegevensvoorziening: er wordt in 2022 een technische infrastructuur gerealiseerd die als fundament dient voor ons gegevensvoorziening (betrouwbare data, BI-rapportages en ketensamenwerking);
2. Digitale transformatie: dit project levert een functionaliteit op die voorziet in de basisambitie om ouders en jongeren inzicht en regie te geven in hun dossier en het principe 'digitaal waar het kan, fysiek waar het moet'. Ook wordt in dit project de vernieuwing van het de planning voor screening van pasgeborenen betrokken;
Contentintegratie: dit beschrijft het proces van het samenbrengen en toegankelijk maken van alle relevante (vak)informatie via één zoekstelsel. Informatie kan worden ontsloten via 1 zoekingang via bijvoorbeeld intranet (intern) en waar mogelijk ook in een (toekomstige) KCS-module (extern).

Duurzaam voorbeeldgedrag

Het dagelijks bestuur heeft eind 2020 de ambitie uitgesproken dat de VRF een wezenlijke bijdrage aan de Sustainable Development Goals levert. Deze ambitie krijgt vorm op drie terreinen: mobiliteit, energietransitie en duurzamer organiseren. In deze beleidsperiode zijn er voor de brandweerkazernes blauwdrukken opgesteld, die leidend zijn voor het uitvoeren van de duurzame bouwagenda. Tevens is de duurzaamheidslat ontwikkeld waarlangs nieuwe leveranciers worden gelegd en onderhoudt VRF actief samenwerkingsvormen met andere relevante partijen binnen 'Fryslân koopt circulair'.

Door hybride werken worden er minder reisbewegingen gemaakt en wordt onze CO2-voetafdruk kleiner. Dit jaar wordt de aanbesteding voor duurzame mobiliteit gestart, die resulteert in een volledig elektrisch wagenpark voor VRF (is nu 80%). Afgelopen twee jaar zijn er duurzame thuiswerkplekken aangeschaft en dit jaar wordt hierop beleid voor na 2022 ontwikkeld.

Uitstekend werkgeverschap

In 2021 kreeg VRF wederom het certificaat Great Place to Work: dé erkenning voor goed werkgeverschap! De aandachtspunten uit het onderzoek worden dit jaar opgepakt. Een belangrijk aandachtspunt is samen vormgeven aan hybride werken. Het streven is, passend bij het type werk, de gezonde balans te vinden in geconcentreerd thuis werken en elkaar ontmoeten, informeren en inspireren op kantoor. Ook is er dit jaar in het bijzonder aandacht voor de vitaliteit van onze medewerkers. Het langere tijd in de crisis- en of thuiswerken, heeft impact gehad en de mate waarin is voor iedereen anders. Wel is het van belang om ons bewust te zijn van die impact, aandacht voor elkaar te hebben en het thema vitaliteit geregeld op de agenda te zetten.

Bijlage 1. Geactualiseerde uitvoeringsplanning bestemmingsreserves

In te halen werkzaamheden

De bestemmingsreserve in te halen werk voor de Brandweer bevat brandweertaken op het gebied van vakbekwaam, projecten en omgevingswet. De eerste maanden van het jaar was door de coronamaatregelen lastig om de inhaalwerkzaamheden op te pakken. Inmiddels zijn de maatregelen (voorlopig) van de baan en wordt er hard gewerkt aan de plannen voor de in te halen werkzaamheden binnen de afdeling vakbekwaam. Zo zijn de wervingsacties weer opgestart en wordt gestaag weer begonnen met het volgen van opleidingen. Op het gebied van werving van nieuwe vrijwilligers constateren wij een aantal uitdagingen. Tot op heden vallen de wervingsaantallen tegen, waardoor er ook minder opleidingsplanning nodig is.

De besteding van de gelden omtrent projecten lopen volgens plan. Dit betekent dat deze in te halen werkzaamheden de komende jaren zijn gerealiseerd. De werkzaamheden op het gebied van de omgevingswet zijn echter tot 2023 opgeschort, omdat de ingang van de omgevingswet wederom vertraging heeft opgelopen.

De in te halen werkzaamheden van organisatie en GGD zullen naar verwachting komend najaar worden gerealiseerd.

Overige bestemmingsreserves brandweer

De overige bestemmingsreserves van de brandweer betreffen de reserves FLO, Uitwerkingskader Meldkamer en Tweede loopbaanbeleid. De voortgang van deze reserves zijn sterk afhankelijk van externe ontwikkelingen. Ten aanzien van deze reserves zijn er geen nieuwe ontwikkelingen te melden ten opzichte van hetgeen uiteen is gezet in de jaarrekening 2021.

Overige bestemmingsreserves GGD

De inzet van de GGD op deze beleidsmatige ontwikkelingen verloopt vooralsnog conform de planning. De verwachte onttrekkingen aan de bestemmingsreserve zijn dan ook conform de onttrekkingen volgens de 1^e begrotingswijziging 2022.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Rechtmatigheidsverantwoording 2022
Ter behandeling in de vergadering van	het Algemeen Bestuur
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Dhr. Knoll / Dhr. Postma
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording 2. Normenkader 3. Intern controleplan 2022
Vergaderdatum	30-6-2022
Agendapunt	7
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Marita Velzing
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis te nemen van het Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording 2022 en het intern controleplan 2022. 2. Het normenkader vast te stellen. 3. Voor de inrichting van de Rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2022: <ul style="list-style-type: none"> - De verantwoordingsgrens vast te stellen op 3% van de totale lasten (inclusief toevoeging reserves) - Het ambitieniveau vast te stellen op een rechtmatigheidsverantwoording gericht op de financiële rechtmatigheid en hantering van wettelijke normen (variant 1).
Inleiding	<p>Het is de verwachting dat door een wetwijziging het Dagelijks Bestuur vanaf 2022 verantwoordelijk wordt voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op dit moment geeft de accountant een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Er zal gebruik worden gemaakt van de interne controles die door VRF worden uitgevoerd (op basis van het controleplan).</p> <p>Met deze wijziging beoogt de wetgever het Dagelijks- en het Algemeen Bestuur meer in positie te brengen en het onderlinge gesprek over de rechtmatigheid te bevorderen. In bijgevoegd plan van aanpak wordt beschreven hoe VRF met deze verandering omgaat, welke stappen worden doorlopen en welke keuzes dat met zich meebrengt. Om de rechtmatigheidsverklaring verder in te richten wordt op twee onderdelen besluitvorming gevraagd. Bij de inrichting kiezen we voor een systematiek die niet leidt tot meerkosten.</p>

Beoogd effect	Voldoen aan de aanpassing van artikel 213 van de Gemeentewet zodat VRF zelf een oordeel afgeeft over de rechtmatigheidsverantwoording. VRF zal deze verantwoording intern moeten organiseren zodat het DB hierover een verklaring kan afgeven.
Argumenten	
Kanttelingen/risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. De invoering van de wetwijziging is al meerdere malen uitgesteld. VRF gaat ervan uit dat over het boekjaar 2022 een oordeel over de rechtmatigheid zal moeten worden afgegeven. 2. Het zelf afleggen van een verantwoording over de rechtmatigheid is nieuw. Dit betekent dat het vinden van de juiste weg in de praktijk een zoektocht zal zijn. Hierdoor is het mogelijk (bijvoorbeeld na overleg met de accountant) dat nog wijzigingen zullen optreden in het controleplan.
Financiële consequenties	Geen.
Vervolgaanpak/uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - Auditcommissie: 30 mei 2022 - Bestuurscommissies: 9 juni 2022 <p>Met de uitgangspunten van Begroting 3.0 in het achterhoofd (vastgesteld in december 2021 door het AB), dienen traditionele bedrijfsvoeringsonderwerpen nu ook ter informatie te worden voorgelegd aan de bestuurscommissies.</p> <ul style="list-style-type: none"> - DB: 16 juni 2022 <p>Op het moment dat de wetwijziging volledig is goedgekeurd, zal het controleprotocol en eventueel de controleverordening worden aangepast en ter goedkeuring worden aangeboden.</p>
Communicatie	
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording 2022

1. Wat gaat er veranderen?

Tot en met 2021 geven externe accountants een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Het is de verwachting dat een wetwijziging wordt aangenomen waardoor vanaf boekjaar 2022 het Dagelijks Bestuur (DB) verantwoordelijk wordt voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. De externe accountant geeft vanaf dat moment alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

1.1 Wijzigingswet met betrekking tot rechtmatigheid

Voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening gelden wettelijke eisen die zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De commissie BBV geeft die richtlijnen aan gemeenten en andere decentrale overheden over de uitvoering en toepassing van het BBV. Er komt een wetwijziging aan over de verantwoording over rechtmatigheid in jaarrekeningen van gemeenten en veiligheidsregio's.

De redenen voor deze wijziging zijn:

- Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording onderstreept de aanspreekbaarheid van het DB.
- Het kan een kwaliteitsverhogend effect op de financiële bedrijfsvoering hebben.
- De voorgestelde methodiek sluit bovendien aan bij een bredere maatschappelijke trend, waarbij het bestuur verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. De verantwoordelijkheid voor de financiële huishouding en het rechtmatig handelen wordt hiermee explicieter bij het DB belegd. Dat is een verplichting en een uitdaging.

1.2 Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording wordt gezamenlijk uitgevoerd door de ambtenaren op de afdelingen binnen VRF verantwoordelijk voor de uitvoering van de interne controle, de concerncontroller die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controle (VIC) en het DB dat de verantwoording moet afgeven. Om te komen tot een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording zal er nauw contact moeten zijn. Zo zullen de interne controlewerkzaamheden moeten worden afgestemd met VIC. En geeft VIC naar aanleiding van de scoping, fraude-risicoanalyse en eerdere uitkomsten van de verbijzonderde interne controle weer input voor de interne controle. Zo kan het zijn dat uit de systeemgerichte werkzaamheden zoals uitgevoerd door de VIC blijkt dat de interne beheersing op orde is en de kwaliteitscontrole het kan doen met een kleinere steekproef.

Alhoewel het DB een explicietere verantwoordelijkheid krijgt, zal niet 'alles' anders worden. De werkzaamheden om vast te stellen of rechtmatig is gehandeld, zullen niet wezenlijk anders worden. Het normenkader (met relevante wet- en regelgeving) wordt vastgelegd en daarnaast zal jaarlijks een intern controleplan worden opgesteld. Op basis daarvan worden Verbijzonderde Interne Controles (VIC) uitgevoerd door VRF. De resultaten van deze audits vormen een belangrijke input voor de beoordeling door de accountant. Daar komt bij dat er

grote “overlap” bestaat tussen aspecten van rechtmatigheid en getrouwheid. Mede hierom zal de accountantscontrole ook niet fundamenteel veranderen.

2. Rollen rechtmatigheidsverantwoording

2.1 Algemeen Bestuur

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen het Algemeen Bestuur (AB) en het DB, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kaderstellende en controlerende rol van het AB op dit vlak te versterken. Hierbij zal het AB de verantwoordingsgrens vast moeten stellen (tussen de 0% en 3%) en aangeven aan het DB, wat over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen moet worden.

In de praktijk zal na afloop van het kalenderjaar en na het uitvoeren van alle controles een gesprek tussen AB en DB plaatsvinden over de bevindingen van de rechtmatigheidsverantwoording. Over de exacte invulling en de timing van dit gesprek wordt nog nagedacht, maar de (voorzitter van de) Auditcommissie zou hierin een rol kunnen spelen. Na afloop van dit gesprek kan worden bepaald wat in de bedrijfsvoeringsparagraaf dient te worden opgenomen.

2.2 Dagelijks Bestuur

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid ligt bij het DB. Het DB richt daarvoor de administratie en interne beheersing zodanig in, dat het verantwoording kan afleggen. Het DB is verantwoordelijk voor het vermijden van rechtmatigheidsfouten en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen om dit te voorkomen. Het afleggen van verantwoordelijkheid door het DB ondersteunt de verantwoordelijkheidsverdeling tussen AB en DB. Hierbij is het volgende van belang. Het DB neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening waarin wordt aangegeven of rechtmatig is gehandeld. Daarnaast kan een toelichting worden opgenomen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

2.3 Accountant

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording – straks een onderdeel van de jaarrekening. In de controleverklaring wordt straks geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. Het DB zal immers de rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. De accountant zal uitsluitend toetsen of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. Hierbij wordt beoordeeld of de rechtmatigheidsverantwoording:

- Juist, toereikend en volledig is;
- Geschikt is voor het doel waarvoor deze wordt verstrekt;
- Geen ander beeld oproept en overeenkomt met de feiten. Dit maakt dat afstemming en overleg met de accountant over de wijze waarop door VRF de rechtmatigheidsverantwoording wordt vorm gegeven noodzakelijk is. Op deze manier wordt voorkomen dat de accountant alsnog zelf (delen van) de

rechtmatigheidsverantwoording over doet omdat deze van mening is onvoldoende te kunnen steunen op de bevindingen.

2.4 Medewerkers en proceseigenaren in de eerste lijn

De interne controle wordt uitgevoerd door de lijnorganisatie. Dit is het proces dat gericht is op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen en maakt het mogelijk om hierover verantwoording af te leggen. Werkzaamheden die hiervoor in beeld komen zijn gegevensgerichte controlewerkzaamheden zoals steekproeven/detailcontroles en cijferanalyses. Een voorbeeld is het zelf uitvoeren, gedurende het jaar, van steekproeven. Door gedurende het jaar de kwaliteitscontroles uit te voeren, kunnen snel maatregelen worden genomen bij constatering, waardoor herstelacties worden geminimaliseerd en verdere fouten worden voorkomen. De kwaliteit van de werkzaamheden gaat hierdoor omhoog. De kwaliteitscontrole vormt de basis voor de rechtmatigheidsverantwoording.

2.5 VIC-team / Interne auditors

De verbijzonderde interne controle (VIC) wordt uitgevoerd door de concerncontroller en heeft als doel om, onafhankelijk van de teams die de interne controle hebben uitgevoerd, vast te stellen of de interne controlemaatregelen (controle binnen de processen) zijn uitgevoerd en voldoende hebben gewerkt. Met behulp van de verbijzonderde interne controle wordt op onafhankelijke wijze getoetst of de teams de interne controlemaatregelen naleven. De VIC vormt hiermee het sluitstuk voor de rechtmatigheidsverantwoording.

3. Besluiten

3.1 Bepaling hoogte verantwoordingsgrens

Om als AB de controlerende rol te kunnen vervullen, is het van belang te bepalen wanneer zij geïnformeerd willen worden. Voor iedere euro of boven een bepaald bedrag? Dit bedrag, de zogenaamde verantwoordingsgrens, is een door het AB vast te stellen bedrag, waarboven het DB de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het AB is vrij om binnen de genoemde bandbreedte van 0% tot 3% de verantwoordingsgrens te bepalen.

De rechtmatigheidsverantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de 'van belang zijnde aspecten' in de verantwoording hoeven te worden betrokken. De grens waarboven afwijkingen in de verantwoording moeten worden opgenomen wordt door het AB bepaald en bedraagt maximaal 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en/of posten waarvan bij het DB onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid (omdat juristen bijvoorbeeld van mening verschillen over een aanbesteding). Benadrukt wordt dat deze onduidelijkheden zich niet een-op-een hoeven te verhouden met het begrip onzekerheden in de controle van de accountant. Het DB voert immers geen accountantscontrole uit, maar kan vanuit interne toetsingen en monitoring informatie krijgen over onduidelijkheden die twijfels geven over de rechtmatigheid en uit dien hoofde moeten worden gecommuniceerd met het AB. Voor de afwijkingen wordt een grens van maximaal 3% gehanteerd.

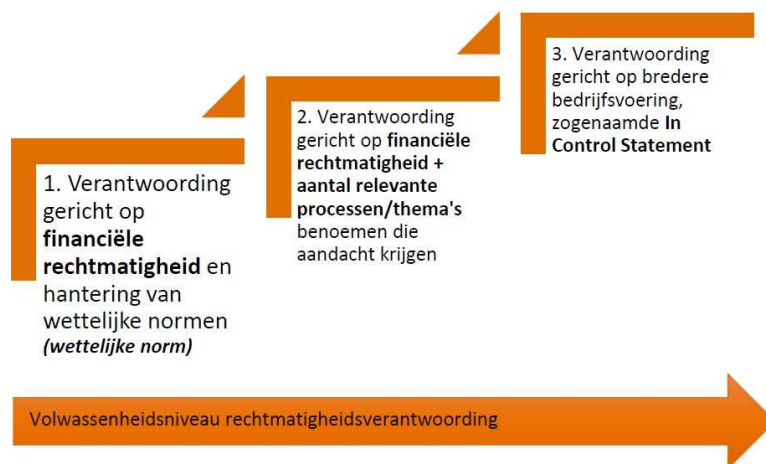
Aangezien het jaar 2022 het eerste jaar is dat de rechtmatigheidsverantwoording verstrekt dient te worden, kiezen wij ervoor om de grens van 3% te hanteren. Deze verantwoordingsgrens geldt voor fouten en onduidelijkheden afzonderlijk. Dit betekent dat rechtsmatigheidsfouten pas in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen en toegelicht wanneer zij boven het door het AB vastgestelde percentage komen. Wanneer het voor het DB niet duidelijk is of financieel rechtmatig is gehandeld, worden deze eveneens pas in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht indien zij boven het door het AB vastgestelde percentage komen.

Besluit 1:

De verantwoordingsgrens te bepalen op 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves).

3.2 Rechtmatigheidsverantwoording als groeimodel?

De rechtmatigheidsverantwoording zoals de wet voorschrijft betreft alleen de financiële rechtmatigheid binnen de decentrale overheid. Dit is qua inhoud hetzelfde als waarover de accountant in de huidige situatie een oordeel geeft. De hiervoor beschreven verantwoording gericht op financiële rechtmatigheid en hantering van de wettelijke normen is in onderstaande figuur weergegeven als **variant 1**. Voor de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording zijn, afhankelijk van het ambitieniveau van de organisatie, diverse varianten mogelijk, te weten:

Figuur B.1: Drie varianten: van rechtmatigheidsverantwoording tot ICS

In **variant 2** kan het AB ook vragen andere elementen toe te voegen aan de rechtmatigheidsverantwoording. Voordeel hiervan is dat het AB aanvullend geïnformeerd kan worden over belangrijke aandachtspunten binnen de bedrijfsvoering als impuls om hier verbeteringen in aan te brengen. Uiteraard leidt dit tot extra controle- inspanningen (middelen en formatie) binnen de organisatie.

Variant 3 betreft de logische stap om, in gedachte van een verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering en interne beheersing, over het gehele functioneren van de organisatie een "In Control Statement" (ICS) af te geven. Dit gaat verder dan de rechtmatigheidsverantwoording

en geeft ook aan of het systeem van interne beheersing en risicomanagement toereikend is om de risico's te beheersen.

Gezien de huidige stand van zaken rondom rechtmatigheid in de jaarrekening, de ontwikkeling van de administratieve organisatie en interne controle binnen VRF en de stappen die nog gezet moeten worden om in 2022 klaar te zijn om zelf verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid, wordt voorgesteld om vooralsnog uit te gaan van variant 1. Een doorontwikkeling kan na 2022 worden overwogen.

Besluit 2:

Het ambitieniveau vast te stellen op een rechtmatigheidsverantwoording gericht op de financiële rechtmatigheid en hantering van wettelijke normen (variant 1).

4. Fundament voor de rechtmatigheidscontrole

4.1 Normenkader

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole betreft de inventarisatie van de voor de VIC relevante regelgeving van hogere overheden en VRF zelf. Dit is wet- en regelgeving die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen en door AB is vastgesteld en voorgeschreven. Het normenkader dient uiterlijk voor de aanvang van de jaarrekeningcontrole te zijn vastgesteld. Overeenkomstig de kadernota rechtmatigheid (Bado) is het normenkader rechtmatigheid namelijk een inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante regelgeving. Het normenkader wordt geoperationaliseerd in het toetsingskader, waarin per wet/regeling/verordening is vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Het AB hoeft dit normenkader niet expliciet (jaarlijks) vast te stellen, maar kan het normenkader ook bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen.

Het normenkader is toegevoegd als Bijlage 1.

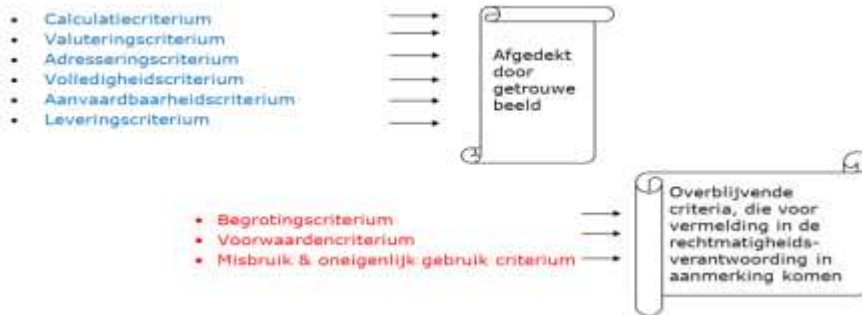
4.2 Controleprotocol en de controleverordening

Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. De controleverordening beschrijft de regels die gelden voor de controle van de jaarrekening.

Het controleprotocol en de controleverordening zullen worden aangepast op het moment dat de wijziging van de wet is gepubliceerd en vervolgens worden voorgelegd aan het AB.

4.3 Rechtmatigheidscriteria

Rechtmatigheidscriteria In de literatuur en wetsgeschiedenis worden negen rechtmatigheidscriteria onderscheiden.

De bovenste zes (blauwe) criteria zien toe op de getrouwheid en blijven van toepassing bij het vaststellen van de jaarrekening door het AB. Er is dus sprake van overlap. Over deze criteria wordt niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast blijven deze criteria onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant. Blijven over de laatste drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium, misbruik & oneigenlijk gebruik. Deze komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

4.4 Risicoprofiel

In gesprekken met de organisatie kan worden ingegaan op fraudesignalen. Een best practice is om jaarlijks een frauderisico-analyse op te stellen en deze te bespreken in de organisatie met directie, auditcommissie en eventueel DB. Doel van de frauderisicoanalyse is te onderzoeken en toetsen of bestaande procedures 'fraudeproof' zijn. Naast fraudesignalen wordt gekeken naar de effectiviteit van de beheersmaatregelen. Voor de uitvoering van de VIC wordt ook gekeken naar de uitkomsten van de interne controle. Bij het bepalen van de processen met het hoogste risico wordt gebruik gemaakt van deze informatie.

4.5 Aanpassingen interne controleplan

Het interne controleplan kan worden aangepast indien vanuit de bevindingen van de accountant uit de management letter of indien wordt geconstateerd dat de beheersmaatregelen niet het gewenste effect hebben gehad gedurende het jaar. Daarnaast zal tevens een aantal procesbeschrijvingen worden opgesteld om te bepalen of hier nog aanvullende risico's worden gevonden. Hiermee zal worden gestart met de meest belangrijke processen.

5. Tenslotte

In dit plan van aanpak wordt een beslissing gevraagd over het ambitieniveau, de verantwoordingsgrens en ligt het normenkader ter vaststelling voor. Ter informatie wordt het interne controleplan 2022 tevens aangeboden.

Het normenkader is opgenomen in Bijlage 1 en het format voor de rechtmatigheidsverantwoording in Bijlage 2.

Bijlage 2 Format rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid DB

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het DB aan in hoeverre in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de door het AB vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het AB op XX XXX 202X vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het AB bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief de mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op €x.

Conclusie

Het DB is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties (niet) rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- ..
- ..
- ..

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het DB beschreven welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Intern controleplan 2022

Alwin Postma

April 2022

1. Doelstelling intern controleplan

De doelstelling van dit intern controleplan is om op gestructureerde wijze aan te geven welke stappen wij nemen om vast te stellen dat onze organisatie 'in control' is. Het begrip 'in control zijn' betekent concreet:

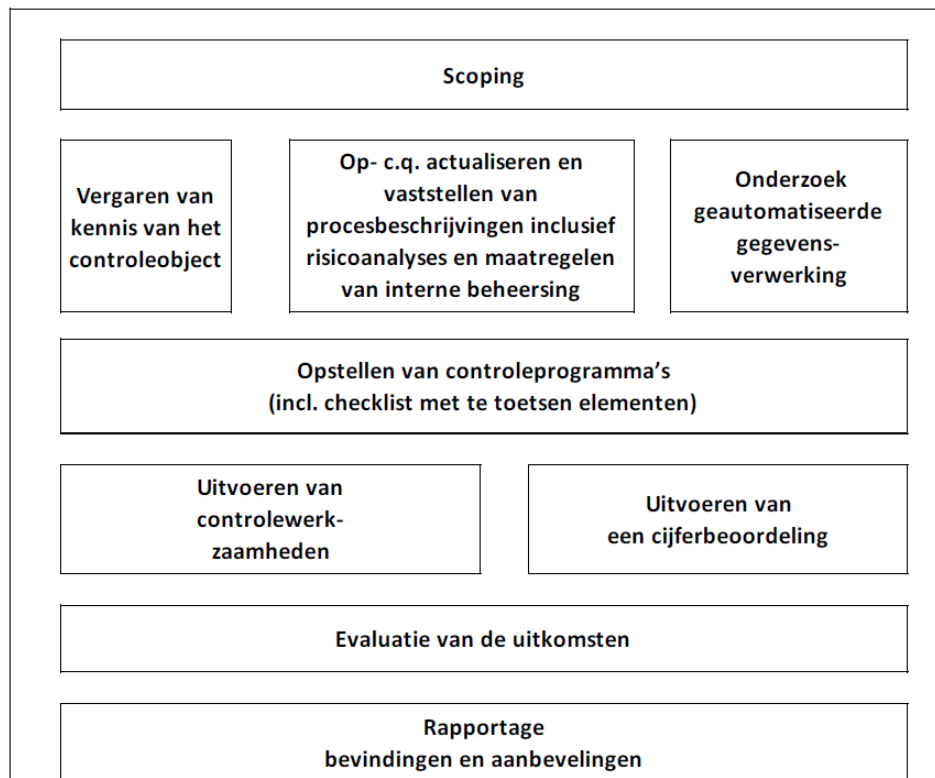
- Betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening
- Naleving van relevante wet- en regelgeving
- Effectiviteit en efficiency van de bedrijfsprocessen.

De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) wordt zoveel mogelijk procesgericht ingevuld. Hierbij geldt als uitgangspunt dat niet elke individuele vastlegging in de administratie wordt getoetst maar de processen achter de gegevens worden getoetst. Hierbij wordt beoordeeld of de processen de juistheid, tijdigheid en volledigheid waarborgen. Procesgerichte controle bestaat in hoofdlijnen uit de volgen de stappen:

- Bepalen controledoelstelling
- Bepalen relevante wet- en regelgeving (toetsingskader)
- Risicoanalyse op procesniveau
- Het in kaart brengen van de opzet
- Het vaststellen van het bestaan
- Het toetsen van de werking
- Het rapporteren over de bevindingen en adviseren van verbeteringen.

Het controleplan 2022 heeft primair tot doel om de (financiële) rechtmatigheid en getrouwheid vast te stellen.

Dit zal resulteren in de schematisch weergegeven opbouw

2. Onderscheid significante- en overige processen

De processen zijn geselecteerd op basis van de volgende aspecten.

- In beginsel zijn alle processen met een financiële stroom geselecteerd om beoordeeld te worden.
- Voor alle benoemde processen in het uitvoeringsplan is beoordeeld in hoeverre er sprake is van een hoger/lager risico.
- Processen die vanuit de frauderisico-analyse als significant wordt aangemerkt worden sowieso betrokken worden in de VIC.

De huidige opzet van de risicoanalyse is vooral een inschatting die vooraf is gemaakt o.b.v. de bevindingen van voorgaand jaar, de bevindingen vanuit de interimcontrole en jaarrekeningcontrole van de accountant en de frauderisico-analyse. Dit is een goede basis om mee verder te gaan, maar is altijd aan aanpassingen onderhevig.

Er wordt gewerkt met een bijstelling van het risico wanneer de opzet en bestaan a.d.h.v. een lijncontrole is verricht. Vanuit deze beoordelingen kunnen afwijkende beelden ontstaan die een bijsturing van het eerder ingeschatte risico wenselijk maken (wijziging in de wet- en regelgeving, de mate van kwalitatieve en financiële control en of er sprake is van mutaties in werkprocessen/medewerkers). Deze bijsturing zal een effect hebben op de uiteindelijke controlerichting (systeem- of gegevensgericht) en de daarmee gemoeide aantallen.

Onderdeel	Controleaanpak
<i>Risico's</i>	<ul style="list-style-type: none">• Inventariseren van de risico's (i.s.m. vakafdeling).• Scoren van de kans & impact van de risico's (hoog, middel, laag).
<i>Beheersmaatregelen</i>	<ul style="list-style-type: none">• Inventarisatie van de fysieke & geautomatiseerde beheersmaatregelen: <i>Wie doet wat, wanneer, waarmee en waarom?</i>• Vaststellen van de opzet, het bestaan en – waar noodzakelijk – de werking van deze beheersmaatregelen.
<i>Restrisico's</i>	<ul style="list-style-type: none">• Kwantificeren van het restrisico.• Bepalen van gegevensgerichte controlewerkzaamheden (detailcontroles, cijferbeoordelingen, cijferanalyses, verbandscontroles).

3. Uitvoering / vastlegging per proces

Door het uitvoeren van testwerkzaamheden kan een oordeel worden gegeven over de werking van deze interne beheersingsmaatregelen. Wij streven ernaar zoveel mogelijk systeemgericht te controleren in plaats van gegevensgericht. Dit betekent het volgende:

- Systeemgerichte controle: **testen van beheersmaatregelen**, op basis van analyse van het proces (opzet en bestaan) wordt bepaald in hoeverre beheersmaatregelen bestaan binnen het proces waarop gesteund kan worden. Indien er effectieve beheersmaatregelen bestaan

binnen het proces, kan gekozen worden voor controle van de effectiviteit van beheersmaatregelen

- Gegevensgerichte werkzaamheden worden uitgevoerd om afwijkingen van materieel belang op beweringniveau (richting) te ontdekken en omvatten detailcontroles van transactiestromen, posten in het financiële overzicht en onderdelen van de toelichting bij het financiële overzicht, alsmede gegevensgerichte cijferanalyse. Gegevensgerichte werkzaamheden worden uitgevoerd om in te kunnen spelen op het ingeschatte risico van een afwijking van materieel belang. Deze methode wordt gevolgd indien blijkt dat niet gesteund kan worden op beheersingsmaatregelen.

De doelstelling van het uitvoeren van systeemgerichte werkzaamheden is te beoordelen of een interne beheersingsmaatregel effectief heeft gewerkt. Het doel van een gegevensgerichte detailcontrole is om afwijkingen van materieel belang op beweringniveau te ontdekken.

De werkprogramma's per proces zijn voor de komende jaren het spoorboekje voor de uit te voeren controles. De werkprogramma's zullen voorafgaande aan de controle (opzet, bestaan en werking) opgesteld worden.

De opbouw van de werkprogramma's per proces is als volgt:

1. Doelstelling controle. Hierin wordt de controledoelstelling opgenomen. Moet deze op rechtmatigheid (recht, hoogte of duur), juistheid (kosten) of volledigheid (opbrengsten) worden gecontroleerd en wat zijn de posten in de programmarekening en de balans die gerelateerd zijn aan de processen.
2. Wet- en regelgeving (normenkader) van toepassing op het proces en de impact hiervan op de interne controle. Hier wordt ingegaan op de relevante wet- en regelgeving en rechtmatigheidsaspecten van het desbetreffende proces inclusief de toelichting hoe dit geborgd is in het proces en de uitvoering van de interne controle.
3. Risicoanalyse. In dit hoofdstuk zijn de risico's en beheersmaatregelen in het betreffende proces weergegeven (in beginsel de opzet en bestaan). Deze risico's en beheersmaatregelen zijn het vertrekpunt van de interne controle en beschrijven overzichtelijk de beheersing van het proces. Hierin wordt niet alleen gefocust op financiële risico's maar is ook aandacht voor juridische risico's en eventuele niet-financiële risico's (bedrijfsvoerings- / dienstverleningsrisico's). Voor 2022 ligt de focus primair op de financiële rechtmatigheid.
4. Overzicht bevindingen en aanbevelingen. In dit overzicht zijn de bevindingen en aanbevelingen weergegeven die uit de risicoanalyse komen.
5. Werkzaamheden interne controle. Hierin worden concreet de werkzaamheden van de interne controle beschreven. Dit begint met de beoordeling van de opzet (door middel van een jaarlijkse actualisatie van de risicoanalyse met de proceseigenaar waardoor de procesbeheersing in beeld is), vervolgens het bestaan van het proces waarbij door middel van een lijncontrole het proces in beeld wordt gebracht. Vervolgens wordt de werking van de beheersmaatregelen beschreven waarbij via deelwaarnemingen de werking wordt getoetst.
6. Evaluatie en conclusie.

Wanneer belangrijke beheersingsmaatregelen in het proces niet aanwezig of zichtbaar zijn en hierdoor het risico niet voldoende afdekt, moeten aanvullende gegevensgerichte controles worden

uitgevoerd. Ook vormt een evaluatie van de bevindingen van vorig jaar en ontwikkelingen in het huidige jaar een rol in het bijstellen van de werkprogramma's.

Ten tijde van het schrijven van dit controleplan zijn de procesgerichte controles nog niet uitgevoerd. Deze controles zijn voor de belangrijkste processen voorzien in 2022. Dit betreft de processen Betalingsverkeer, Inkoop en aanbesteden en Personeel en salarissen.

RAPPORTAGE

Allereerst worden de uitkomsten van de VIC per proces gerapporteerd aan de proceseigenaar. De proceseigenaar krijgt hierbij de gelegenheid om een reactie te geven op de bevindingen en aanbevelingen vanuit de VIC.

Vervolgens wordt vanuit de rapportage per proces een overkoepelende rapportage opgesteld. Deze overkoepelende rapportage is primair gericht aan het management. De accountant zal het rapport ter kennisneming ontvangen.

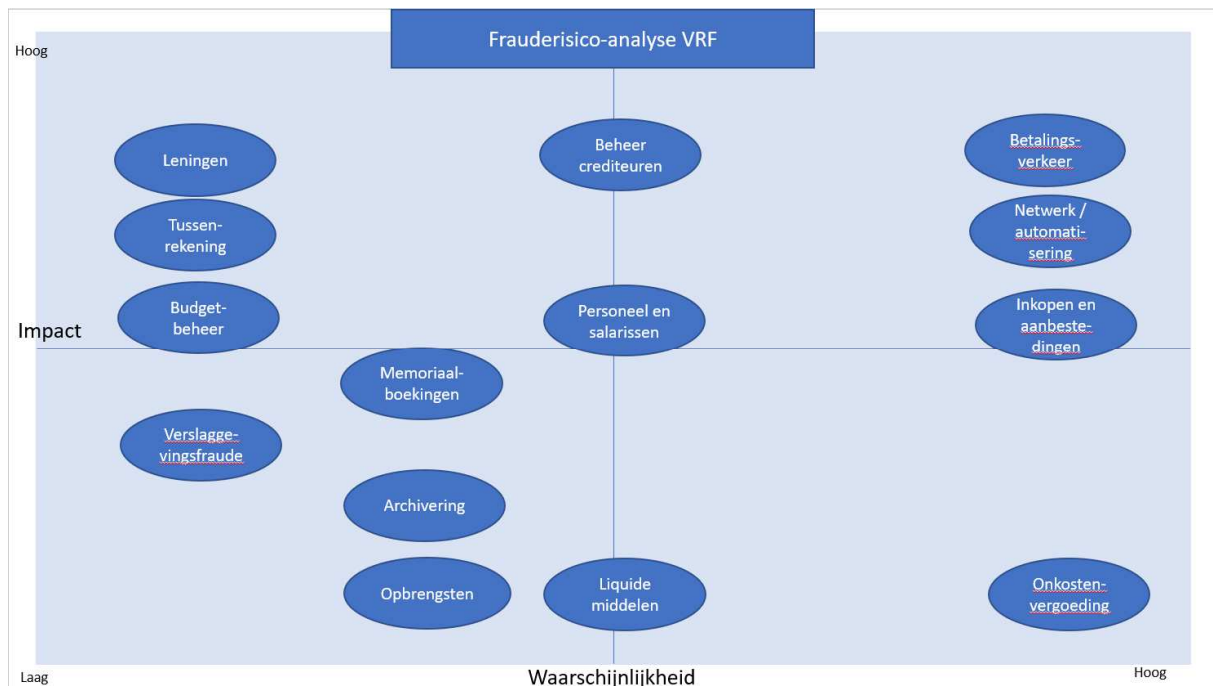
De rapportage (inclusief eventuele bijlagen) moet inzage geven in:

- Bijzonderheden naar aanleiding van de risicoanalyse;
- De omvang en aard van de uitgevoerde controles;
- De geconstateerde onvolkomenheden op detailniveau (financieel/niet-financieel, herstelbaar/niet-herstelbaar, rechtmatigheid);
- Een kwantificering van de fouten per proces plus de beantwoording van de vraag of en zo ja waar men financieel risico loopt;
- Conclusies en aanbevelingen;
- De voortgang ten aanzien van eerdere verbeteringsvoorstellen.

Bijlagen:

- A. Uitvoeringsplan VRF 2022

Uitvoeringsplan Interne Controle 2022

Planning

Per proces zijn de volgende werkzaamheden gepland:

Betalingsverkeer

Risico's:

- Inkopen zijn onrechtmatig omdat de geldende budgethoudersregeling niet wordt gevolgd (hoog risico).
- Er wordt op onrechtmatige wijze geld onttrokken aan de bank- en girorekeningen (hoog risico).

Werkzaamheden:

- Check op de autorisatie van verplichtingen en facturen conform de geldende budgethoudersregeling;
- Steekproefsgewijze controle vanuit betalingsrun om vast te stellen dat naam en rekeningnummer overeenstemmen met de factuur;
- Check op het verrichten van betalingen door de juiste personen;

Controlestrategie: Er is vastgesteld dat de afdeling financiën hier ook regelmatig checks op uitvoert en dit geldt zeker voor betalingen groter dan € 10.000. Daarom is een beperkte steekproef voldoende om de budgethoudersregeling en de betalingsrun te controleren.

Planning: Drie maal per jaar zal bij 25 facturen deze check worden uitgevoerd. Daarnaast zal ook drie maal per jaar worden gecheckt of de betalingsrun door de juiste personen is goedgekeurd.

Inkopen en aanbestedingen

Risico's:

- Er wordt niet voldaan aan de voorschriften van EU-aanbesteding (hoog risico);
- Inkopen zijn onrechtmatig omdat ze in strijd met het interne inkoopbeleid tot stand zijn gekomen (NB: van toepassing zolang dit in het normenkader staat) (midden risico);

Werkzaamheden:

- Toetsen van de juiste aanbestedingsprocedure vanuit Europese regelgeving.
- Vaststellen dat bij het inkopen de verplichtingen van het inkoopbeleid (bv. meervoudig onderhands aanbesteden) zijn nageleefd.

Controlestrategie:

Het proces van Europees aanbesteden heeft nog steeds extra aandacht nodig binnen VRF, ondanks dat er de afgelopen jaren belangrijke stappen zijn gezet. Voorgaande neemt niet weg dat aan de hand van de volledige crediteurenlijst zal worden gecheckt op welke wijze inkopen zijn aanbesteed. Drie maal per jaar zullen alle crediteuren uit de boekhouding worden geëxporteerd en zal worden nagegaan op welke wijze is aanbesteed en of gedurende het kalenderjaar het risico bestaat dat de grens voor Europees aanbesteden wordt overschreden. Begin 2023 zal de definitieve lijst worden opgesteld. Gedurende 2022 zal een contractregister worden opgesteld, met als doel om eenvoudiger te kunnen vaststellen of er uitgaven worden gedaan terwijl de einddatum van het raamcontract is verstreken.

Netwerk / automatisering

Risico's:

- Het netwerk en/of applicaties zijn toegankelijk voor onbevoegden en/of onbevoegden kunnen wijzigingen aanbrengen in het netwerk en/of de applicaties (hoog risico).

Gedurende 2022 worden normen van BIO/NEN geïmplementeerd bij VRF. Hiertoe is een project opgezet. Daarnaast heeft de accountant in de management letter een aantal opmerkingen en aanbevelingen gedaan die betrekking hebben op dit onderdeel. Er zal worden getoetst in hoeverre deze aanbevelingen zijn opgevolgd.

Verder zullen geen werkzaamheden worden uitgevoerd vwb. dit onderwerp.

Personeel en salarissen

Risico 1 : Brutosalarissen zijn onrechtmatig omdat CAR/UWO onjuist wordt toegepast (midden risico):

- Toetsing op juistheid toepassen rechtspositie (CAR/UWO, eigen beleid);
- Review op toepassing standenregister salarisadministratie;

Risico 2: Pensioenpremies zijn onrechtmatig doordat verkeerde premiepercentages en/of franchises zijn toegepast (midden risico);

- Review op de extern uitgevoerde (verbands)controles in de salarisadministratie, specifiek rondom sociale lasten, premies en loonheffing;
- Controle van het bruto-netto traject (toepassing van juiste premies, toeslagen);

Risico 3: Loonheffing is onrechtmatig door de verkeerde toepassing van de arbeidskorting danwel loonheffingstabel (midden risico);

- Review op de extern uitgevoerde (verbands)controles in de salarisadministratie, specifiek rondom sociale lasten, premies en loonheffing;
- Controle van het bruto-netto traject (toepassing van juiste premies, toeslagen);

Risico 4: Declaraties zijn onrechtmatig doordat uitbetaalde declaraties niet conform interne en externe wet -en regelgeving zijn bepaald (midden risico);

- Controle op declaraties van reiskosten en onkosten;
- Deelwaarneming en analyse declaraties vrijwilligers;

Risico 5: Brutosalarissen zijn onrechtmatig doordat betaald wordt aan personen die niet (langer) in dienst zijn (deadman payroll; midden risico);

- Review op toepassing standenregister salarisadministratie;

Controlestrategie:

Maandelijks wordt een standenregister opgesteld ter controle van de salarisadministratie, waarbij gecontroleerd wordt op:

- de juistheid en volledigheid van de dossiers van in- en uitdiensttreding;
- of alles is afgerekend bij uitdiensttreding;
- de aanwezigheid van een onderlegger voor wijzigingen in salarissen;
- onderbouwing van de onkostenvergoedingen;
- of er fiscale issues zijn.

In januari worden aanvullende controles uitgevoerd op het bruto-nettotraject op basis van de nieuwe premies, op de schaalperiodiek-bedragen en op het invaliditeits- & arbeidsongeschiktheids-pensioen. Deze controles worden opnieuw uitgevoerd wanneer het salaris in zijn geheel wijzigt door cao verhogingen.

Maandelijks wordt er door het systeem een random selectie van 50 onkostendeclaraties gegenereerd die door de salarisadministratie wordt gecontroleerd.

Voor wat betreft de vrijwilligersvergoedingen wordt twee maal per jaar een controle gedaan op de juistheid en autorisaties van vrijwilligersvergoedingen. Deze controle zal in augustus en aan het einde van het jaar worden uitgevoerd en er zullen dan elke keer 10 declaraties worden gecontroleerd.

Investerings en afschrijvingen

Risico 1: Verantwoorde investeringen komen niet toe aan de organisatie c.q. bestaan niet (langer) (midden risico).

- Toets op het bestaan van activa die zijn opgenomen in de administratie.

Risico 2: Investerings zijn niet uitgevoerd binnen het investeringsdoel van het ter beschikking gestelde krediet (midden risico);

- Benutting van investeringskredieten en gereedmelden van investeringen;

Risico 3: Er worden investeringen uitgevoerd waarvoor geen krediet is verkregen (midden risico);

- Benutting van investeringskredieten en gereedmelden van investeringen.

Risico 4: Het krediet wordt overschreden (begrotingsrechtmatigheid) (midden risico);

- Benutting van investeringskredieten en gereedmelden van investeringen.

Risico 5: Afschrijvingskosten zijn onrechtmatig omdat de afschrijvingstermijnen zoals opgenomen in de financiële verordening niet juist zijn toegepast (midden risico);

- Toetsen of juiste afschrijvingstermijnen worden toegepast;

Werkzaamheden:

Toetsen of juiste afschrijvingstermijnen worden toegepast: éénmaal per jaar wordt aan de hand van het vastgestelde Meerjaren Investeringsplan een controle worden uitgevoerd of de afschrijvingstermijnen overeen komen met de vastgestelde afschrijvingstermijnen.

Benutting van investeringskredieten en gereedmelden van investeringen: In de tweede bestuursrapportages (t/m augustus) en in het jaarrekening wordt gerapporteerd over de status van de investeringen. In de bestuursrapportage wordt tevens het verschil tussen de realisatie en het volledige krediet verklaard. Tijdens deze werkzaamheden kunnen de risico's op overschrijding van het investeringskrediet worden herkend. Aan het einde van het jaar zal in jaarrekening worden gerapporteerd over de realisatie over het afgesloten boekjaar.

Toets op het bestaan van activa in de administratie: De belangrijkste activa betreffen voertuigen van de brandweer. Er zal daarom worden getoetst of deze activa daadwerkelijk bestaan. De lijst met verzekerde voertuigen zal worden gecheckt met de activastaat.

Treasury / Leningen

Normenkader: Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), Regeling Schatkistbankieren
Decentrale Overheden en Financiële verordening

Risico 1: Er wordt niet voldaan aan de voorschriften rondom de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (midden risico);

Risico 2: Het proces van het aantrekken van (kasgeld)leningen is in strijd met het treasurystatuut (financiële verordening; midden risico);

Werkzaamheden:

Toetsen kasgeldlimiet en renterisiconorm: één maal per jaar worden deze indicatoren herberekend.

Toetsen het proces rondom aantrekken van nieuwe financiering: dit proces wordt alleen getoetst indien er daadwerkelijk een nieuwe financiering wordt aangetrokken.

Toetsen van gelden conform de regeling schatkistbankieren.

Toetsen van de vertaling van de meerjarige investeringsprogramma naar de treasury-cashflowbegroting.

Begrotingsrechtmatigheid

Risico 1: Er wordt ten onrechte geschoven tussen budgetten en programma's om begrotingsoverschrijdingen te voorkomen (midden risico).

Risico 2: Begrotingsoverschrijdingen zijn onrechtmatig (midden risico).

Risico 3: Reservemutaties zijn in strijd met besluitvorming van AB (midden risico).

Werkzaamheden:

1. Voer een toets uit op de memoriaalboekingen en stel expliciet vast dat de memoriaalboekingen niet zijn gemaakt om te schuiven tussen budgetten.

Deze toets wordt zo veel als mogelijk uitgevoerd gedurende het kalenderjaar om de jaarafsluiting te ontlasten.

2. Toetsen of begrotingswijzigingen goed zijn doorgevoerd in de financiële administratie.

Uitvoering nadat een begrotingswijziging wordt goedgekeurd.

3. Stel vast of programma's een overschrijding laten zien. Zo ja, stel vast of de overschrijding past binnen de voorwaarden van de kadernota rechtmatigheid.

4. Stel vast dat overschrijdingen cf. het BBV worden toegelicht in de jaarstukken.

5. Toets of reservemutaties (zowel stortingen als onttrekkingen) voldoen aan besluitvorming van het AB (separaat besluit of begroting).

Verkopen en debiteuren

Het grootste deel van de opbrengsten van de VRF bestaat uit gemeentelijke bijdragen en de rijksuitkering BDuR. Voor deze opbrengsten wordt getoetst of deze conform bestuursbesluit respectievelijk de beschikking zijn verwerkt.

Declaratie VWS

Ook in 2022 staat in het teken van bestrijding van Covid-19, aangezien het ministerie van VWS voor het gehele jaar een opdracht heeft gegeven aan de GGD'en. Daarnaast heeft VWS aangegeven dat de onkosten ook in 2022 kunnen worden gedeclareerd. Net als in 2020 en 2021 zal daarom een declaratie worden ingediend bij het ministerie voor extra gemaakte kosten. Op de rechtmatigheid van deze declaraties zal zo goed als mogelijk worden toegezien. Er is een intern proces opgesteld om de besluitvorming hierover in geval bij onduidelijkheden te laten nemen door het DT. Daarnaast zal worden gecheckt of de berekeningen juist en volledig zijn uitgevoerd.

Declaratie opvang vluchtelingen Oekraïne

Veiligheidsregio's zijn vanuit hun taak in crisisbeheersing gevraagd een coördinerende rol op zich te nemen bij de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De aanvullende kosten zullen worden vergoed door het Rijk. Het ministerie van JenV zal hiervoor een regeling opstellen. Er zal op de rechtmatigheid van deze declaraties worden toegezien.

Planning van werkzaamheden en rapportage

Proces	Werkzaamheden	jan - apr	mei - aug	sep-dec
Betalingsverkeer	Check op de autorisatie van verplichtingen en facturen conform de geldende budgethoudersregeling	x	x	x
	Steekproefsgewijze controle vanuit betalingsrun om vast te stellen dat naam en rekeningnummer overeenstemmen met de factuur	x	x	x
	Check op het verrichten van betalingen door de juiste personen	x	x	x
Inkopen en aanbestedingen	Toetsen van de juiste aanbestedingsprocedure vanuit Europese regelgeving	x	x	x
	Vaststellen dat bij het inkopen de verplichtingen van het inkoopbeleid (bv. meervoudig onderhands aanbesteden) zijn nageleefd.	x	x	x
Netwerk en automatisering	Implementatie Bio/NEN : geen aanvullende werkzaamheden			
Personeel en administratie	Toetsing op juistheid toepassen rechtspositie (CAR/UWO, eigen beleid)			
	Review op toepassing standenregister salarisadministratie	x	x	x
	Review op de extern uitgevoerde (verband)controles in de salarisadministratie, specifiek rondom sociale lasten, premies en loonheffing	x		
	Controle van het bruto-netto traject (toepassing van juiste premies, toeslagen)	x		
	Controle op declaraties van reiskosten en onkosten	x	x	x
	Deelwaarneming en analyse declaraties vrijwilligers		x	x
Investeringen en afschrijvingen	Toets op het bestaan van activa die zijn opgenomen in de administratie	x		
	Benutting van investeringskredieten en gereedmelden van investeringen		x	x
	Toetsen of juiste afschrijvingstermijnen worden toegepast;			x
Treasury en leningen	Toetsen kasgeldlimiet en renterisiconorm			x
	Toetsen het proces rondom aantrekken van nieuwe financiering	na aantrekking		
	Toetsen van gelden conform de regeling schatkistbankieren			x
	Toetsen van de vertaling van de meerjarige investeringsprogramma naar de treasury-cashflowbegroting			x
Begrotings-rechtmatigheid	Toets op memoriaalboekingen		x	x
	Toetsen of begrotingswijzigingen goed zijn doorgevoerd in de financiële administratie		x	
	Overschrijding programmabegroting vaststellen inclusief onderbouwing			x
	Toets of reservemutaties (zowel stortingen als onttrekkingen) voldoen aan besluitvorming van het AB			x
Verkopen en debiteuren	Toetsen of Bdur juist zijn verwerkt			x
Declaratie VWS	Toetsen rechtmatigheid en juistheid van de declaratie bij VWS	x	x	x
Rapportage			x	x

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole
 (de gearceerde vetgedrukte wet- en regelgeving is ook opgenomen in het toetsingskader)

Productgroepen	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
GHOR	Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen	- Wet Veiligheidsregio's - Besluit Veiligheidsregio's	
Brandweer	Brandweezorg: - Planvorming - Risicobeheersing - Vakbekwaamheid - Materieelbeheer - Repressie Brandweer	- Wet Veiligheidsregio's - Besluit Veiligheidsregio's	
Jeugd-gezondheidszorg	Gezondheidsonderzoeken Jeugdgezondheidszorg Preventieve logopedie Advies en ondersteuning Rijksvaccinaties Spreekuren Kortdurende begeleiding Netwerken preventieve jeugdzorg Cursussen en voorlichting Tandheelkundige voorlichting Advisering leerplicht en leerlingenvervoer Extern vertrouwenspersoon Preventie ziekteverzuim	- Wet Publieke Gezondheid - Leerplichtwet - Wet op het primair onderwijs / Wet op de expertisecentra - Wet Maatschappelijke Ondersteuning	
Gezondheidsbevordering	Ondersteuning LGB Gezondheidsbevordering Documentatie Massamediale publieksinformatie Epidemiologisch onderzoek	- Wet Publieke Gezondheid - Wet op het primair onderwijs - Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen	
Algemene gezondheidszorg	Alg. Infectieziektebestrijding Bestrijding SOA Bestrijding TBC Reizigersvaccinatie Medische milieukunde Technische hygiëne zorg Publieke gezondheidszorg asielzoekers Vangnet- en Bemoeizorg (OGGZ) Forensische geneeskunde	- Wet Publieke Gezondheid - Wet op de lijkbezorging - Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding - Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming - Wet kinderopvang - AWBZ - Warenwetbesluit tatoeëren en piercen	

Algemeen Bestuur en ondersteunende processen	Algemeen beheer	<ul style="list-style-type: none"> - Grondwet - Burgerlijk Wetboek - Gemeentewet - Wet gemeenschappelijke regelingen - Algemene wet Bestuursrecht - Archiefwet - Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg - Wet op de geneesmiddelenvoorziening BES - Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst - Wet openbaarheid van bestuur - Wet markt en overheid - Algemene verordening gegevensbescherming - Wet algemene bepalingen omgevingsrecht - Wet open overheid (WOO) 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân 2019 - Organisatieverordening Veiligheidsregio Fryslân 2020 - Archiefverordening Veiligheidsregio Fryslân 2014 - Besluit Informatiebeheer - Klachtenregeling Zorg Veiligheidsregio Fryslân 2017 - Mandaatbesluiten
	Financieel beheer en treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Besluit accountantscontrole decentrale overheden - Besluit Doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen (BDUR) - Wet financiering decentrale overheden (FIDO) - Regeling uitvoering decentrale overheden (Ufdo) - Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof) - Regeling schatkistbankieren decentrale overheden - Regeling Informatie voor derden (IV3) - Regeling Single Information Single Audit (Sisa) - Fiscale wetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> - Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân 2016 (ex art 212 GW) - Controleverordening Veiligheidsregio Fryslân 2014 (ex art. 213 GW) - Regeling Budgethouderschap Veiligheidsregio Fryslân 2014
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> - Ambtenarenwet - Fiscale wetgeving - Sociale verzekeringswetten - Pensioenwet - CAR (-UWO) Veiligheidsregio's - Wet beroepen individuele gezondheidszorg (BIG) - Arbeidstijdenwet - Wet Arbeidsomstandigheden - ABP- wetgeving - Loga-circulaires - Circulaires Biza - Beroepscode voor verpleging en verzorging - Medisch tuchtrecht - Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen - Wet werk en zekerheid - Wet verbetering poortwachter - Wet normalisering rechtspositie ambtenaren 	

	Inkopen en contractbeheer	EU-aanbestedingsregels Aanbestedingswet 2012 Aanbestedingsbesluit Gids Proportionaliteit Wet markt en overheid	Inkoop- en aanbestedingsbeleid VRF 2021-2026
	Crisis COVID-19		- Verantwoordingsinstructie Meerkosten COVID-19 GGD - Verantwoordingsinstructie Meerkosten COVID-19 VR

OPLEGNOTITIE OPINIËREND

Onderwerp	Concept Agenda Publieke Gezondheid GGD Fryslân 23-26
Voorstel ter behandeling in	Vergadering van Bestuurscommissie Gezondheid
Status	X Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Voorzitter, J. Zoetendal
Auteur	DPG, A. Schoenmaker
Bijlagen	Concept agenda Gezondheid
Vergaderdatum	9 juni 2022
Agendapunt	8
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Inleiding en toelichting

Het huidige VRF-meerjarenbeleidsplan loopt tot einde van dit kalenderjaar. Eind 2021 is het meerjarenbeleidsplan geëvalueerd en zijn de bevindingen van het programma Gezondheid vastgesteld in de Bestuurscommissie Gezondheid van november 2021. In een besloten deel is na afloop van deze vergadering een eerste peiling gedaan bij de bestuursleden over de wensen voor het beleid voor de volgende bestuursperiode.

Ook op andere momenten is nog input opgehaald bij gemeenten:

- Een drietal digitale instuifbijeenkomsten voor gemeenteraadsleden in VRF-verband (eind januari, begin februari 2022); een samenvatting van de reacties is mondeling teruggekoppeld door de adjunct-directeur tijdens de Bestuurscommissie van 10 februari.
- Een digitale ambtelijke bespreking op 20 april 2022 waarin de eerste contouren van het meerjarenplan zijn voorgelegd.

Het MT Gezondheid van GGD Fryslân heeft voorgesteld om een andere indeling van het meerjarenplan te kiezen, namelijk volgens de lijn van de levensloop van de mens. Deze indeling doet meer recht aan het feit dat we werken voor mensen en niet voor thema's. Ook liggen er voor de verschillende levensfasen andere uitdagingen in de publieke gezondheid.

Alle input is door een projectteam verwerkt tot de voorliggende Concept Agenda Publieke Gezondheid GGD Fryslân 23-26. In deze concept agenda staan, behalve een missie en agendapunten per levensfase (lyts, jong, grut en wiis) ook een missie en punten voor alle inwoners van Fryslân: voor elkenien. De terminologie en leeftijdsbegrenzing van lyts, jong, grut en wiis is conform de indeling bij de Friese Preventieaanpak.

Na het opiniërende gesprek in de Bestuurscommissie van 9 juni volgt zo nodig bijstelling en worden de voornemens getoetst bij cruciale stakeholders. Vervolgens wordt de agenda definitief gemaakt, geïntegreerd in het VRF-meerjarenbeleidsplan en ter vaststelling (programma Gezondheid) voorgelegd aan de bestuurscommissie op 6 oktober 2022, waarna het doorgeleid kan worden ter besluitvorming aan het algemeen Bestuur op 15 december.

Ter bespreking

1. Herkent u het beeld dat wij schetsen over publieke gezondheid? (Voorwoord en kopjes “ontwikkelingen en ambities in de context”)
2. Onderschrijft u de agendapunten voor de Publieke Gezondheid 23-26 zoals geformuleerd voor
 - a. Elkenien
 - b. Lyts
 - c. Jong
 - d. Grut
 - e. Wiis
 - f. Organisatie
3. Welke punten op de agenda voor Publieke Gezondheid hebben de hoogste prioriteit?
4. Heeft u suggesties, aanvullingen....?

Concept Agenda Publieke Gezondheid Fryslân 2023-2026

Een gezonde basis “foar elkenien”

Versie d.d. 12 mei 2022 tbv MT/Bestuurscommissie Gezondheid

Voorwoord

Deze agenda Publieke Gezondheid 2023-2026 – *tzt vast te stellen door Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Fryslân* - vormt het fundament voor de samenwerking betreffende publieke gezondheid van gemeenten onderling en met hún GGD.

In deze agenda benoemen we de belangrijkste vraagstukken voor publieke gezondheid in Fryslân. Daarbij bouwen we grotendeels voort op wat we al doen, op basis van het meerjarenbeleidsplan 2019-2022. Maar er zijn ook vraagstukken bijgekomen, zoals een veranderende bevolkingssamenstelling (en bijbehorende opgaven), urgentie om de pandemische paraatheid te versterken, de toegenomen ongelijkheid en tegenstellingen in de samenleving. We beschrijven wat de GGD, in opdracht van de gemeenten, daarin wil betekenen en waarmee zij de komende jaren aan de slag gaat. Ieder jaar vindt bijstelling en concretisering van deze agenda plaats. Daarbij worden verschillende indicatoren gebruikt voor de monitoring van de gezondheid.

De agenda gaat over gezamenlijke doelen en inspanningen die helpen om gezondheid van de bevolking te bevorderen en te beschermen. Preventie staat daarbij centraal: het bevorderen van veerkracht en voorkómen dat problemen ontstaan. En áls problemen ontstaan, deze eerder signaleren en tijdig zorgen voor adequate zorg en ondersteuning. Met als ideaal: gezonde en vitale inwoners die kansrijk opgroeien en kunnen meedoen in de samenleving. Daarvoor dragen wij bij aan:

- Een aanpak van de ongelijke verdeling van gezondheid.
- Preventie als stevige basis in Fryslân met vooral aandacht voor groepen die gezondheidswinst verdienen.
- Een duidelijke sturing en regie op een integrale preventieve aanpak, zowel lokaal als provinciaal.

GGD Fryslân speelt als gemeenschappelijke en gemeentelijke dienst voor de publieke gezondheid van de 18 gemeenten een belangrijke rol in de uitvoering van deze agenda.

Gezondheid is in deze tijden belangrijker dan ooit. De coronapandemie heeft een flinke wissel getrokken op zowel fysieke als mentale gezondheid, ook in Friesland. En verschillen die er toch al waren, werden vergroot. Tegelijkertijd is het urgentiebesef om te investeren in gezondheid en leefstijl nog nooit zo groot geweest als nu. Maatschappelijke problemen als stijgende zorgkosten, een toenemend tekort aan personeel en impact van gezondheid op de economie, maken de noodzaak voor die investering duidelijk. Maar ook bij vraagstukken op het terrein van klimaat, duurzaamheid en leefomgeving is er steeds meer een wisselwerking met gezondheid.

Preventie heeft in beleid en begrotingen een steeds prominentere plek gekregen en is voor gemeenten een belangrijk instrument bij het realiseren van maatschappelijke opgaven: participatie van inwoners in de samenleving en daarmee leefbaarheid in dorpen, het verminderen van de gevolgen van infectieziekten, realiseren van een gezonde beroepsbevolking, meer kanselijkheid en het voorkomen van een zorginfarct.

Daarbij is zo langzamerhand onomstreden dat het bij gezondheid niet alleen gaat om afwezigheid van ziekte, maar om het vermogen van mensen om veerkrachtig te zijn: om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. We streven naar een brede positieve gezondheid waarbij regie op het eigen leven voorop staat.

Tegelijkertijd is duidelijk dat hier langdurige en breed gedragen inspanningen voor nodig zijn. Daarbij zal de focus niet alleen op gezondheid en leefstijl gericht moet zijn, maar ook op achterliggende oorzaken als armoede, laaggeletterdheid en het gebrek aan een sociaal netwerk. Er zijn geen quick fixes.

De landelijke voornemens en standpunten stemmen hoopvol om een doorbraak te kunnen realiseren. VWS heeft versterking van de publieke gezondheid aangekondigd, bereidt wijziging van de Wet Publieke Gezondheid voor, zet vol in op een kansrijke start van kinderen, neemt zelf drastische maatregelen om gezondheid te bevorderen en wil af van de vrijblijvendheid van preventie. De verwachting is dat dit leidt tot een stevigere opdracht aan gemeenten en hun GGD. Ook de VNG zegt letterlijk dat “er meer moet gebeuren” en zet koers naar gezond leven, vooral door gezond leven makkelijker te maken. De gemeenten willen als eerste overheid dicht bij de burger ook een

domeininvestigende aanpak realiseren. Het aantal bewezen effectieve aanpakken voor preventie groeit. Het handelingsperspectief is groter dan ooit.

Gemeenten en GGD Fryslân staan klaar om grote stappen te zetten. Daarbij wachten zij in spanning af of de goede voornemens zich ook vertalen in meer financiële middelen voor gemeenten.

Met deze agenda Publieke Gezondheid kunnen gemeenten, GGD Fryslân en partijen in het netwerk samen aan de slag te gaan ten behoeve van gelijke kansen op gezondheid voor alle inwoners van Friesland.

Om recht te doen aan de leefwereld van inwoners in verschillende levensfasen, beschrijven we ontwikkelingen en ambities voor de verschillende levensfase: lyts, jong, grut en wiis. Maar we beginnen met de agenda voor Publieke gezondheid voor de hele bevolking, foar elkenien!

Ondertekening directeur GGD Fryslân

Elkenien: *gezond leven in een gezonde, veilige omgeving*

De bijdrage van publieke gezondheidszorg

In een recente publicatie beschrijft de VNG het samenspel in de publieke gezondheidszorg als volgt: “GGD en gemeenten hebben elkaar hard nodig om effectief te kunnen zijn, juist de combinatie van veel kennis van de publieke gezondheid, de lokale gezondheidssituatie en inzicht van de GGD, en kennis en bevoegdheden in andere beleidsdomeinen van de gemeente levert meerwaarde op”.

(uit: VNG: met daadkracht naar veerkracht; gemeenten kiezen koers naar gezond leven)

De bijdrage van publieke gezondheidszorg

- ✓ Adviseur over gezondheidssituatie van de bevolking door middel van data, monitoring en onderzoek
- ✓ Adviseur over gezondheidsaspecten van (bestuurlijke) beslissingen
- ✓ Kennispartner gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming
- ✓ Uitvoerder van wettelijke taken
- ✓ Vangnet voor groepen die tussen de wal en het schip dreigen te raken
- ✓ Verbinder tussen medisch, fysiek en sociaal domein en samenwerkingspartners
- ✓ Coördinator van het proces om in Fryslân te komen tot afspraken over preventie

Gezondheid centraal

We werken vanuit positieve gezondheid en willen het gedachtegoed hiervan helpen uitdragen en waarmaken in onze eigen uitvoering en in het netwerk: van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag; en naar mens en maatschappij.

Monitoring en datagedreven werken

Epidemiologie heeft als doel betrouwbare en bruikbare collectieve gegevens over gezondheid en determinanten te verzamelen en leveren.

Gezondheidsbescherming

We zorgen dat ziekten niet kunnen uitbreken of zich kunnen verspreiden. Voor de komende beleidsperiode staat versterken van de pandemische paraatheid centraal. Om tot een meer slagvaardige, flexibele en opschaalbare bestrijding van grootschalige infectieziektecrises en andere mogelijke gezondheidscrises te komen is het allereerst noodzakelijk dat de basis op orde is. Daarvoor moet de regionale infectieziektebestrijding in al haar onderdelen in kwantiteit en kwaliteit

worden versterkt. Dit is zowel een regionale als een landelijke opgave.

Ook de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein gaat impact hebben voor ons werk.

Gezondheidsbevordering

We blijven ons inzetten voor een gezonde en vitale bevolking. We adviseren elke individuele gemeente bij de aanpak van gezondheidsbevordering en willen daarbij ook voor volwassen doelgroepen de kennis over gezondheidsbevordering bij de gemeente en in het netwerk inbrengen.

We hebben in Fryslân een mooie infrastructuur gebouwd met de Friese Preventieaanpak. Als GGD dragen we mede deze aanpak door programmaleiding te leveren en coalities te coördineren.

Gezonde leefomgeving

Wij werken met de gemeenten aan een leefomgeving die bijdraagt aan een gezond leven. Dit betekent

- uitnodigend voor gezond gedrag (denk aan een gezond voedselaanbod, rookvrij, uitnodigend voor ontmoeten, ontspannen, bewegen, spelen en sporten);

- goede milieukwaliteit;
- klimaatbestendigheid (denk aan: meer groen voor het tegengaan van hitte- en wateroverlast);
- goede toegang tot voorzieningen.

De Omgevingswet geeft een enorm uitdaging en kans om in de integrale afweging bij ruimtelijke beslissingen, het belang van gezondheid af te wegen.

Als adviseur en beleidspartner van gemeenten dragen we hier aan bij.

Onze werkwijze

- ✓ In ieder geval universele preventie; waar nodig ook meer gericht op risicogroepen (selectieve preventie) of uitvoering vanuit de “vangnetfunctie”.
- ✓ Positieve gezondheid
- ✓ Kansengelijkheid
- ✓ We werken in en met het netwerk; indien nodig versterken we zelf de preventiestructuren

Agenda publieke gezondheid voor Elkenien

Gezondheid centraal

- ✓ Advies en actieve bijdrage betreffende het werken aan gezondheid en veerkracht.

Monitoring en datagedreven werken

- ✓ Advisering over de randvoorwaarden voor in- en output van kwalitatief goede GGD-data (van JGZ en IZB) en bijbehorende systemen (zoals KD+)
- ✓ Ontwikkeling en evaluatie van GGD-vragenlijsten ten behoeve van monitoring en beleidsadviesing
- ✓ Ontsluiting van eigen cijfers op een publiek toegankelijke plek om dit breed beschikbaar te maken (gezondheidsatlas)
- ✓ Samenwerking met andere partijen om data, cijfers en informatie uit verschillende bronnen bij elkaar te brengen en breder zicht te krijgen op de maatschappelijke opgaves.

Gezondheidsbescherming

- ✓ Onze pandemische paraatheid vergroten
- ✓ Diensten Zorg en veiligheid verder ontwikkelen in het kader van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS)

Gezondheidsbevordering

- ✓ Onze preventieprogramma's uitvoeren en verrijken onder de vlag en met het netwerk van de FPA; o.a. meer aandacht voor achterliggende factoren van gezondheid
- ✓ Meer aandacht voor selectieve preventie, ook bij gezondheidsbevordering

Leefomgeving

- ✓ De GGD-rol als adviseur gezonde leefomgeving is in ontwikkeling; de ambitie is:
 - De GGD is als deskundig adviseur Gezonde Leefomgeving meer en meer een logische partner voor Friese overheden en ketenpartners bij het inrichten van de fysieke leefomgeving.
 - De GGD neemt adviseert over de gemeentelijke instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en eventueel Omgevingsprogramma.

- In welke gevallen adviezen van de GGD nodig zijn ten aanzien van omgevingsvergunningen en gebied specifieke ontwikkelingen, wordt de komende jaren duidelijker en wordt in afspraken of planregels vastgelegd.
- ✓ Bij onze uitvoering: nog meer verbinding met het netwerk
 - over de domeinen heen: fysiek, medisch, sociaal en gebiedsgericht:
 - op basis van data
 - met focus op preventie en positieve gezondheid
 - en met de mienskip

Wat blijven we doen

- Epidemiologisch onderzoek en Academische werkplaats
- Gezondheidsadvies bij gemeentelijke beslissingen
- Gezondheidsbevordering uitvoeren
- Forensische geneeskunde / lijkschouw
- Infectieziektenbestrijding en Infectiepreventie
- Reizigersadviesing
- TBC-bestrijding
- Seksuele gezondheid
- Medische milieukunde
- Meldpunt zorgwekkend gedrag
- Verkennend onderzoek en horen in het kader van de WVGZ
- Maatschappelijke crisisondersteuning
- Publieke gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)
- Technische hygiënezorg

Opvallend in gezondheid

- Toegenomen infectiedruk
- Chronische ziekten blijven
- Toenemende ongelijkheid
- Laagopgeleiden ervaren een minder goede gezondheid
- Toename mentale klachten
- Een ouder wordende samenleving
- Klimaatgerelateerde gezondheidsproblemen gaan toenemen
- Jongvolwassenen zijn het minst tevreden over hun leefomgeving

Ontwikkelingen en ambities in de context

- Zicht op wijziging WPG/versterking Publieke gezondheid
- Strakkere aansturing van Rijk verwacht op doelen en thema's, in lijn van het Nationaal Preventieakkoord
- Meer draagvlak voor preventie en netwerkvorming in Friesland
- Ambitie van de Friese Preventieaanpak: een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen
- Transformatiewens: van zorg naar gezondheid
- VNG Position paper: Met daadkracht naar veerkracht
- VNG Position Paper: Samen werken aan de gezonde leefomgeving
- Position Paper: Gezondheid als uitgangspunt
- Versterken gezondheidspotentieel in plaats van nadruk op "verschil".
- Omgevingswet en Landelijke Nota Gezondheidsbeleid: gezondheid wordt betrokken bij integrale afweging
- Zorg komt onder druk. Krapte op de arbeidsmarkt
- Noord Nederlandse GGD samenwerking mbt IZB, MMK, FG, Seksuele gezondheid en TBC
- Versterking van de pandemische paraatheid; ook meer landelijke aansturing verwacht bij een pandemie
- Mogelijk blijvend grote rol bij vaccineren
- Versterken gezondheidspotentieel ipv nadruk op "verschil"
- ZN en VNG: preventiestatement
- SDG's zijn belangrijk, ook voor gemeenten. Publieke gezondheid draagt met name bij aan 3 en 10.

LYTS tot 4 jaar

Onze missie: een gezonde kansrijke start voor ieder kind

Voor de allerjongsten zetten we alles op alles om elk kind een kansrijke start te geven. Dit begint met prenatale zorg. Vanuit ons basisaanbod Jeugdgezondheidszorg zijn diensten beschikbaar voor elk kind, waar zijn/haar wieg ook staat. We werken aan kansengelijkheid. Daarbij zijn we steeds op zoek naar nieuwe, gedifferentieerde manieren van werken: meer collectief en digitaal waar dit kan, maar intensiever, persoonsgericht waar dit moet.

Agenda publieke gezondheid voor LYTS

- ✓ Meer nadruk op relatie en ondersteuning van het ouderschap
- ✓ Werkwijze JGZ-uitvoering:
 - Breed basisaanbod jeugdgezondheidszorg
 - Extra aandacht in de eerste 1000 dagen o.a. middels het prenataal huisbezoek
 - Meer behoeftegestuurd werken
 - meer regie bij de ouders
- ✓ Samenwerking in de keten als stevige partner als het gaat om preventie in het sociale en medische domein
- ✓ Provinciale netwerkvorming
 - Coördineren provinciaal netwerk Kansrijke start
 - Deelname in coalities en netwerken van de Friese Preventieaanpak en deze deels trekken en faciliteren

Wat blijven we doen

- Begeleiding van alle kinderen bij groei en ontwikkeling
- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Passende ondersteuning, zo vroegtijdig, licht en dichtbij mogelijk en zo zwaar als nodig met o.a. Integrale vroeghulp
- Coördineren provinciaal netwerk Kansrijke start
- Uitvoeren Nu niet zwanger
- Toezicht kinderopvang
- Bijdragen aan een gezonde kinderopvang
- Een rookvrije opgroeiof omgeving
- Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Opvallend in gezondheid

- Eén op de tien jonge ouders heeft onvoldoende ouderschapbuffers waarbij het percentage hoger is in eenoudergezinnen. Deze ouders hebben vaker een steuntje in de rug nodig bij de opvoeding.
- Het aantal baby's dat te vroeg wordt geboren (zwangerschapsduur < 37 weken) of een te laag geboortegewicht heeft daalt.
- Eén op de tien jonge ouders rookt waarbij het percentage hoger is bij ouders met een lagere sociaaleconomische status.
- In juni/juli nog iets toevoegen over taalontwikkeling peuters (bron Kindmonitor 2022).

Ontwikkelingen en ambities in de context

- Toekomstagenda Publieke gezondheid voor de jeugd
- Hervormingsagenda 2022-2028 om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdinstelsel (financieel) beter beheersbaar te maken.
- Ambitie van Kansrijke Start: meer kinderen een kansrijke start. Gemeenten ontvangen meer middelen hiervoor op basis van het Coalitieakkoord.
- VWS: NI heeft in 2040 de gezondste jeugd ter wereld

Jong 4 tot 18 jaar

Onze missie: gezond opgroeien in een kansrijke omgeving

Voor de schoolgaande jeugd en hun opvoeders zijn we vanzelfsprekend aanwezig, in ieder geval digitaal en op school. We normaliseren en demedicaliseren, bieden lichte hulp om de veerkracht van ouders te versterken. We hebben korte lijntjes met het netwerk, zoals gebiedsteams en huisartsen. Waar meer nodig is, zijn we de poortwachter en centrale zorgverlener naar intensievere (duurdere) vormen van hulp en ondersteuning. Daarbij werken we samen met kind en opvoeder: shared decision making. Ook voor "jong" gaan we meer differentiëren: publieke gezondheid (universele preventie) voor iedereen: collectief en digitaal waar dit kan; intensiever, persoonsgericht waar dit moet. Gezondheidsbevordering richten we steeds meer op omgevingen waar kinderen verkeren: de gezonde keuze makkelijk en aantrekkelijk maken. Mentale gezondheid krijgt daarbij extra aandacht

Agenda publieke gezondheid voor JONG

- ✓ Meer nadruk op mentale gezondheid en suïcidepreventie
 - ✓ Meer nadruk op relatie en ondersteuning van het ouderschap
 - ✓ Werkwijze JGZ-uitvoering
 - ✓ Meer aanwezigheid JGZ-professionals op scholen
 - ✓ In de werkwijze meer behoeftegestuurd werken: vanaf 11 jaar een groepsbenadering waar dat kan, en extra individuele aandacht waar dat nodig is
 - ✓ Samenwerking in de keten als stevige partner als het gaat om preventie in het sociale en medische
 - ✓ Provinciale netwerkvorming
 - Doorontwikkeling naar IJlandse aanpak / Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)
 - Deelname in coalities en netwerken van de FPA en deze deels faciliteren
 - Verkenning gezonde basisschool van de toekomst
- minder vaak lopend of fietsend naar school. Een op de drie ouders vindt de schoolroute onveilig.
 - Van alle tien basisschoolkinderen heeft er één overgewicht waarbij het percentage hoger is in gezinnen met een lagere sociaaleconomische status.
 - Ouders houden minder vaak rekening met hun rook- en drinkgedrag naarmate hun kind ouder wordt.
 - Jongeren zijn minder weerbaar geworden en voelen zich minder vaak gelukkig. De coronamaatregelen hebben hier een rol in gespeeld. Veel jongeren hebben mentale gezondheidsproblemen zoals eenzaamheid, somberheid en angst ervaren.
 - Een kwart van de jongeren doet aan bingedrinken. Het percentage dagelijks rokende jongeren ligt stabiel.

Wat blijven we doen

- Begeleiding van alle kinderen bij veilige groei en ontwikkeling
- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Passende ondersteuning, zo vroegtijdig, licht en dichtbij mogelijk en zo zwaar als nodig
- Digitale diensten als JouwGGD (0.a. chat) aanbieden
- Leefstijlprogramma's: Nuchtere Fries, Nuchter over gewicht, Rookvrije generatie, Gezonde school
- Ondersteuning bij crisis of calamiteiten op school
- Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Opvallend in gezondheid

- Basisschoolkinderen zijn gezonder gaan eten en drinken maar minder gaan bewegen. Ze gaan vooral

Ontwikkelingen en ambities in de context

- Landelijke nota gezondheidsbeleid: "Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen" is speerpunt
- Toekomstagenda Publieke gezondheid voor de jeugd
- Hervormingsagenda 2022-2028 om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel (financieel) beter beheersbaar te maken
- Veel Friese gemeenten hebben interesse voor IJlandse aanpak / OKO
- FPA: vergroten kansengelijkheid
- VWS: NI heeft in 2040 de gezondste jeugd ter wereld

Grut 18 tot ongeveer 67 jaar

Onze missie: gezondheidspotentieel versterken

Deze levensfase is het meest omvangrijk: in de eerste periode staan kwalificeren, werk, bestaanszekerheid, relatievorming en ouderschap centraal. In de tweede fase komen werk volhouden, kinderen die het huis verlaten, echtscheiding, zingeving, overlijden van ouders en generatiegenoten, beginnend lichamelijk ongemak meer op de voorgrond. Dat heeft implicaties voor wat we als opdracht zien in publieke gezondheid. Voorheen ging onze aandacht naar de volwassen bevolking vooral uit van gezondheidsbeschermingstaken of vanuit een vangnetfunctie. Dit blijven we doen, maar we willen ook werken aan een gezonde en vitale bevolking door – waar mogelijk – kennis over gezondheid en universele preventie meer in te brengen in het netwerk en in omgevingen als dorp wijk en werk. De Friese Preventieaanpak is een belangrijk vehikel hierbij. Bij jongvolwassenen is er extra aandacht voor ouderschap en mentale gezondheid. Vanaf ongeveer 55 jaar wordt vitaal ouder worden belangrijk.

Agenda publieke gezondheid voor GRUT

- ✓ Meer nadruk op
- Mentale gezondheid m.n. jong volwassenen
- Gezond leven, leefstijl, gezondheidspotentieel
- Vitaal ouder worden (vanaf ongeveer 55 jaar)
- ✓ Uitvoering en bijdrage aan lokaal netwerk
- Vanuit publieke gezondheid meer aanwezig in wijk en dorp
 - o in verbinding met het netwerk
 - o in verbinding met de mienskip, de inwoners
 - o gezondheidsmogelijkheden vergroten
 - o waar dit vooral nodig is (laten staan??)
 - o gericht op eigen regie, veerkracht, positieve gezondheid
- signalering financiële problematiek
- ✓ Provinciale netwerkvorming
- Deelname in coalities en netwerken van de FPA en deze deels faciliteren; o.a. leefstijlprogramma's verbreden naar werkvloer, wijken

Wat blijven we doen

- Stoppen- met-roken-trainingen
- Uitvoeren Nu niet zwanger

Opvallend in gezondheid

- Jongvolwassenen hebben vaker dan andere leeftijdsgroepen psychische problemen en ervaren vaker (heel) veel stress. De coronamonitoren van de afgelopen twee jaar

laten zien dat deze groep de grootste mentale klappen heeft gekregen, de psychische gezondheid is het meest afgenomen bij deze groep en lijkt nog niet te herstellen.

- Wie al overgewicht had, is zwaarder geworden: het aantal mensen met obesitas is in alle leeftijdsgroepen binnen grut licht toegenomen.
- De dalende trend in het aantal rokers zet in alle leeftijdsgroepen binnen grut door.
- Hoe jonger hoe vaker iemand wekelijks sport en voldoet aan de beweegrichtlijnen. In de leeftijdsgroep 18-34 voldoet 6 op de 10 mensen aan de beweegnorm en ook sport 6 op de 10 mensen wekelijks. In de leeftijdsgroep 50-64 jaar voldoet ongeveer de helft aan de beweegrichtlijnen en sport 4 op de 10 mensen wekelijks.

Ontwikkelingen en ambities in de context

- Landelijke nota gezondheid: Druk op het dagelijks leven o.a. jongvolwassenen
- Verkleinen gezondheidsachterstanden belangrijk thema
- Invoering van de WAMS vraagt een aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein
- Ambities Nationaal Preventieakkoord deels gericht op volwassenen (roken, alcohol, overgewicht)

WIIS over de derde levensfase¹

Onze missie: gezond en vitaal ouder worden

We gaan op de bres voor gezond en vitaal ouder worden. Onze ambitie is kwetsbaarheid uit te stellen en daarmee de derde levensfase te verlengen. We benaderen ouder worden als een volwaardige levensfase waarbij iedereen er, ongeacht leeftijd, toe doet. Vanuit dit “waardeerperspectief” adviseren we ondersteuning van ouderen bij het vormgeven van hun leven volgens hun eigen wensen en mogelijkheden. De veerkracht van ouderen kan worden vergroot door op een positieve manier aandacht te vragen voor ouder worden en de uitdagingen die daarbij horen.

Agenda publieke gezondheid voor WIIS

- ✓ Vanuit publieke gezondheid op de bres voor gezondheid en vitaliteit van ouderen
 - in verbinding met het netwerk
 - in verbinding met ouderen(organisaties)
 - focus op beeldvorming en vitaliteit
 - gericht op eigen regie, veerkracht
 - gericht op inwoners in de derde levensfase
 - actieve rol in FPA
 - onderzoekend, in ontwikkeling
- ✓ Infectiepreventie
 - Vaccinaties
 - Ondersteuning intramurale zorg

Wat blijven we doen

- Operationaliseren van “Fitaal wiis” model met lectoraat publieke gezondheid en ouderen
- Opstellen portfolio t.b.v aanvullend pakket

Opvallend in gezondheid

- Ouderen waren in de afgelopen coronaperiode het meest veerkrachtig als het gaat om psychische gezondheid. Ondanks dips tijdens de lockdowns, is de afname psychische gezondheid het kleinst.
- Bijna de helft beweegt minder dan de richtlijn voorschrijft. Daarnaast sport twee op de vijf

ouderen minder dan gewenst, hier is ruimte voor gezondheidswinst.

- De leeftijdsgroep 65-74 jaar doet het vaakst vrijwilligerswerk ten opzichte van andere leeftijdsgroepen, twee op de vijf is actief als vrijwilliger.
- Ervaren gezondheid neemt geleidelijk af met de leeftijd; onder 75-plussers ervaart 64% de eigen gezondheid goed tot zeer goed.
- Bijna de helft van de 75-plussers ervaart eenzaamheid.

Ontwikkelingen en ambities in de context

- Landelijke nota gezondheidsbeleid: “Vitaal ouder worden” is speerpunt
- De Raad voor ouderen stelt dat ouder worden een volwaardige fase in het leven is waarin mensen zich kunnen ontwikkelen en nieuwe dingen kunnen leren en een onmisbare bijdrage aan de samenleving kunnen leveren -> “waardeerperspectief”
- Preventie en gezond ouder worden is een groeiend thema in beleid en zorg o.a. in relatie tot verwachte krapte in de zorg.
- Valpreventie wordt net als de Gecombineerde Leefstijlinterventie tzt bekostigd vanuit de zorgverzekeringswet.

¹ De Raad voor de volksgezondheid en samenleving beschrijft de derde levensfase als volgt: Deze nog steeds langer wordende periode tussen het werkende leven en de periode van gevorderde ouderdom en kwetsbaarheid vormt de derde levensfase. Deze fase begint na pensionering en gaat uiteindelijk geleidelijk over in de vierde levensfase, wanneer kwetsbaarheid groter wordt en de behoefte aan hulp en zorg toeneemt. De derde levensfase is niet strikt aan leeftijden gebonden. Wanneer deze begint en hoe lang deze duurt, verschilt per persoon.

Organisatie

Duurzaamheid

We vinden het belangrijk om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen en zijn van mening dat we daar als overheidsorganisatie een voorbeeldfunctie in hebben. De Sustainable Development Goals passen goed bij onze inhoudelijke doelen en sluiten aan bij waar de gemeenten mee bezig zijn.

Wat gaan we speciaal doen

- We werken met duurzame materialen
- Onze locaties functioneren klimaatneutraal
- Onze mobiliteit is slim, efficiënt en duurzaam

Personeel

De crises van de afgelopen jaren hebben ons geleerd dat wij ons voortdurend moeten kunnen aanpassen aan dat wat de buitenwereld van ons vraagt. Dit vraagt een grote dosis aanpassings- en uithoudingsvermogen.

Tegelijkertijd hebben wij wettelijke en reguliere taken die juist om stabiliteit vragen. Voor al die verschillende opgaves hebben we passend personeel nodig.

Tegelijkertijd is er sprake van schaarste op de arbeidsmarkt die wordt versterkt door een mate van vergrijzing en pensionering van een deel van ons personeel. Dit vraagt van ons om creativiteit, anders denken en maatwerk.

- We passen functiedifferentiatie en taakherziening toe.
- We werken samen met andere grote werkgevers en opleiders in het noorden.
- Personele aspecten: werving en selectie, het behoud van personeel en vooral scholing, leren en ontwikkelen, worden de pijlers in ons kwaliteitssysteem.

Procesmatig werken

Bewust procesmatig werken vraagt binnen VRF aandacht. We zijn van mening dat dit ons nog meer efficiëntie, duidelijkheid en kwaliteit in ons werk op gaat leveren.

We streven een gezonde balans na in het uniformeren, om processen optimaal in te richten en diversiteit te behouden om het werk zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij onze bedoeling en onze klanten. Procesmatig werken is een middel om onze doelen zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen

bereiken. Speciale aandacht krijgt de veilige digitalisering van onze dienstverlening en de mogelijkheden om datagestuurd te kunnen werken.

- Ieder jaar analyseren we systematisch een aantal GGD diensten qua proces. Deze manier van werken ondersteunen we met ruimte voor innovatie en ontwikkeling, aansluitend bij onze visie op academisering.
- Inrichten van systemen voor dataverzameling
- verbeteren van datakwaliteit: vastleggen en verzamelen van data, bepalen welke data nodig zijn

Zelforganisatie

De GGD werk sinds 2015 volgens het concept van zelforganiserende teams. Om die manier nog beter tot haar recht te laten komen, zullen we aanpassingen doen in de organisatiestructuur en teams faciliteren met instrumenten als dashboards, teamkompas en ook een intranet om integraal samenwerken mogelijk te maken.

Wat speelt er?

- Klimaatopgave
- Energieprijzen
- Hybride werken nieuwe norm
- Schaarste op arbeidsmarkt
- Uitstroom personeel vanwege pensionering
- VRF is Great place to work
- Aandacht voor privacy en digitale veiligheid
- Wijzigingen in opleidingstrajecten

Ambities in de context

- Veiligheidsregio voldoen aan BIO Norm, GGD aan NEN –norm
- Aansluiten Sustainable Development Goals
- Flexibele inzet personeel in crisis
- Netwerk positie en regierol mbt gezondheidsdata

Cijfers die we volgen

(volgt in definitieve versie)

Indicator	

Enkele voorbeelden andere regio:

% mensen met een lage SES die groente en fruit eten

% mensen ervaren gezondheid bij mensen lage SES

% gezinnen waar spanning voorkomt door geldgebrek

Aantal rookvrije speelplekken en sportverenigingen per gemeente

Aantal scholen dat werkt met gezonde school per gemeente

Bronnen

De bronnen van de gezondheidsinfo zijn: Bronnen zijn waarstaatjegemeente.nl, panelonderzoeken Corona van de Gedragsunit (samenwerking RIVM en GGD'en) en de gezondheidsmonitoren.

Overzicht overige bronnen wordt toegevoegd in definitieve versie.

Totaaloverzicht taken, pijler en grondslag

Taak	Pijler	Grondslag
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 1: monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m d, Art. 6b lid 3, Art 14, GR
Epidemiologie	Pijler 1: monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, Art. 14, GR
Beleidsadvisering	Pijler 1: monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2b en 2c, Art. 14, GR
Medische Milieukunde	Pijler 1: monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2e, Art. 14, GR
Academische Werkplaats	Pijler 1: monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, 2b en 2c, Art. 14
Gezondheidsbevordering	Pijler 1: monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art.2, lid 2d, GR
Infectieziektebestrijding	Pijler 2: uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR
TBC	Pijler 2: uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR
Soa / Sense	Pijler 2: uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 2: uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m d, Art. 6b lid 3, Art 14, GR
Reizigersvaccinatie	Pijler 2: uitvoerende taken gezondheidsbescherming	-
Publieke gezondheidszorg Asielzoekers	Pijler 2: uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet COA
Maatschappelijke crisisondersteuning	Pijler 3: bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Forensische geneeskunde	Pijler 3: bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wettelijke taak van de politie
Lijkschouw	Pijler 3: bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet op de lijkbezorging, GR
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 3: bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m e, Art. 6b lid 3, Art 14, GR
Verkennd onderzoek en horen	Pijler 3: bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Art, 5:1

Inspecties kinderopvang	Pijler 4: toezicht houden	Wet kinderopvang, Art 1.61 lid 2
Inspecties WMO	Pijler 4: toezicht houden	Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Art. 6.1
Technische hygiënezorg	Pijler 4: toezicht houden	Wet publieke gezondheid Art, 2 lid 2f